

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 Зменшення корисності активів

Мета

- 1 Мета цього Стандарту – визначити процедури, які суб'єкт господарювання застосовує для забезпечення обліку своїх активів за сумою, яка не є більшою ніж сума їх очікуваного відшкодування. Актив обліковують за сумою більшою, ніж сума його очікуваного відшкодування, якщо його балансова вартість перевищує суму, що підлягає відшкодуванню внаслідок використання або продажу активу. Якщо це відбувається, актив визначають як актив, корисність якого зменшилася, і в цьому випадку цим Стандартом вимагається, щоб суб'єкт господарювання визнавав збиток від зменшення корисності. Стандартом визначається, коли суб'єкту господарювання належить сторнувати збиток від зменшення корисності і як розкривати інформацію про активи, корисність яких зменшилася.

Сфера застосування

- 2 Цей стандарт застосовується для обліку зменшення корисності всіх активів за винятком:
- а) запасів (див. МСБО 2 «Запаси»);
 - б) договірних активів та активів, що виникають внаслідок витрат на отримання або виконання договору, який визнається відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами»;
 - в) відстрочених податкових активів (див. МСБО 12 «Податки на прибуток»);
 - г) активів, які виникають внаслідок програм виплат працівникам (див. МСБО 19 «Виплати працівникам»);
 - г) фінансових активів, на які поширюється сфера застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»;
 - д) інвестиційної нерухомості, яку оцінюють за справедливою вартістю (див. МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість»);
 - е) біологічних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю, що належить до сфери застосування МСБО 41 «Сільське господарство», які оцінюються за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на вибуття;
 - є) контрактів у межах сфери застосування МСФЗ 17 «Страхові контракти», що є активами; та
 - ж) непоточних активів (або груп вибуття), класифікованих як такі, що утримуються для продажу, відповідно до МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».
- 3 Цей стандарт не застосовують до запасів, активів, які виникають від будівельних контрактів, відстрочених податкових активів, активів, які виникають унаслідок виплат працівникам, та активів, класифікованих як такі, що утримуються для продажу (або ж включені в групу вибуття, класифіковану як така, що утримується для продажу), оскільки чинні МСФЗ, застосовувані до таких активів, уже містять конкретні вимоги для визнання та оцінки цих активів.
- 4 Цей стандарт застосовують до фінансових активів, класифікованих як:
- а) дочірні підприємства згідно з визначенням в МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність»;
 - б) асоційовані підприємства згідно з визначенням МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства»;

в) спільні підприємства згідно з визначенням МСФЗ 11 «Спільна діяльність».

Для відображення в обліку зменшення корисності інших фінансових активів застосовується положення МСФЗ 9.

- 5 Цей стандарт не поширюється на фінансові активи, що належать до сфери застосування МСФЗ 9, на інвестиційну нерухомість, яку оцінюють за справедливою вартістю відповідно до сфери застосування МСБО 40, та на біологічні активи, пов'язані з сільськогосподарською діяльністю, які оцінюють за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж відповідно до сфери застосування МСБО 41. Однак цей стандарт застосовується до активів, які відображаються в обліку за переоціненою вартістю (тобто справедливою вартістю на дату переоцінки за вирахуванням будь-якої подальшої накопиченої амортизації та подальших накопичених збитків унаслідок зменшення корисності) відповідно до інших МСФЗ, таких як модель обліку за переоціненою вартістю, що наведена в МСБО 16 «Основні засоби» та МСБО 38 «Нематеріальні активи». Єдина відмінність між справедливою вартістю активу та його справедливою вартістю за вирахуванням витрат на вибуття є прямі додаткові витрати на вибуття цього активу.
- а) якщо витрати на вибуття настільки незначні, що їх не беруть до уваги, то сума очікуваного відшкодування переоціненого активу обов'язково є близькою до переоціненої суми або більшою від неї. У цьому випадку після застосування вимог до переоцінки мало ймовірно, що корисність переоціненого активу зменшилася, а тому немає потреби оцінювати суму очікуваного відшкодування;
- б) [вилучено]
- в) якщо витрати на вибуття значні і їх беруть до уваги, то справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття переоціненого активу обов'язково є меншою від його справедливої вартості. Отже, корисність переоціненого активу зменшуватиметься, якщо його вартість при використанні є меншою, ніж його сума переоцінки. У цьому випадку після застосування вимог до переоцінки суб'єкт господарювання застосовує цей стандарт для визначення можливості зменшення корисності активу.

Визначення

- 6 Терміни, використовувані в цьому Стандарті, мають такі значення:

Балансова вартість (Carrying amount) – сума, за якою актив визнають після вирахування будь-якої суми накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення його корисності.

Одиниця, що генерує грошові кошти (A cash-generating unit) – найменша група активів, яку можна ідентифікувати і що генерує надходження грошових коштів, що здебільшого не залежать від надходжень грошових коштів від інших активів або груп активів.

Корпоративні активи (Corporate assets) – активи (за винятком гудвілу), які сприяють генеруванню майбутніх грошових потоків як від одиниці, що генерує грошові кошти, що розглядається, так і від інших одиниць, що генерують грошові кошти.

Витрати на вибуття (Costs of disposal) – припустимі витрати, які можна прямо віднести до вибуття активу, за винятком фінансових витрат і витрат з податку на прибуток.

Сума, що амортизується (Depreciable amount) – це собівартість активу або інша сума, що замінює собівартість, за вирахуванням його ліквідаційної вартості.

Амортизація (Depreciation (Amortisation)) – систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисного використання¹

Справедлива вартість (Fair value) – це ціна, яка була б отримана від продажу активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на

¹ У разі нематеріального активу термін «амортизація» зазвичай використовується замість терміну «амортизація нематеріальних активів». Ці два терміни мають однакове значення.

дату оцінки. (Див. МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»).

Збиток від зменшення корисності (An impairment loss) – сума, на яку балансова вартість активу або одиниці, що генерує грошові кошти, перевищує суму його/її очікуваного відшкодування.

Сума очікуваного відшкодування (The recoverable amount) – більша з двох оцінок активу (або одиниці, що генерує грошові кошти): справедливої вартості мінус витрати на вибуття та його вартості при використанні.

Строк корисного використання (Useful life) – це:

- а) період, протягом якого очікується, що актив буде використовуватися суб'єктом господарювання, або
- б) кількість одиниць виробленої продукції чи подібних одиниць, що їх суб'єкт господарювання очікує отримати від використання активу.

Вартість при використанні (Value in use) – теперішня вартість оцінених майбутніх грошових потоків, які, за очікуванням, виникнуть від активу або від одиниці, що генерує грошові потоки.

Ідентифікація активу, корисність якого може зменшитися

- 7 У пунктах 8–17 зазначено, коли має визначатись сума очікуваного відшкодування. У цих вимогах використано термін «актив», але вони однаковою мірою поширюються як на окремий актив, так і на одиницю, що генерує грошові кошти. Подальший виклад цього Стандарту структурований таким чином:
 - а) пункти 18-57 визначають вимоги до оцінки суми очікуваного відшкодування. У цих вимогах використано термін «актив», але вони однаковою мірою поширюються і на окремий актив, і на одиницю, що генерує грошові кошти;
 - б) пункти 58-108 визначають вимоги до визнання та оцінки збитків від зменшення корисності. Визнання та оцінка збитків від зменшення корисності за окремим активом, який не являє собою гудвіл, розглядаються в пунктах 58-64. Пункти 65-108 висвітлюють вимоги щодо визнання та оцінки збитків від зменшення корисності для одиниць, що генерують грошові кошти, і для гудвілу;
 - в) пункти 109-116 визначають вимоги щодо сторнування збитків від зменшення корисності, визнаних у попередніх періодах за активом або за одиницею, що генерує грошові кошти. У цих вимогах теж використано термін «актив», але вони однаковою мірою поширюються і на окремий актив, і на одиницю, що генерує грошові кошти. Додаткові вимоги щодо окремого активу визначені в пунктах 117-121, щодо одиниці, що генерує грошові кошти – у пунктах 122 та 123, а для гудвілу – в пунктах 124 і 125;
 - г) пункти 126-133 визначають інформацію, яка підлягає розкриттю, про збитки від зменшення корисності, їх сторнування для активів і для одиниць, що генерують грошові кошти. Пункти 134-137 визначають додаткові вимоги щодо розкриття інформації для одиниць, що генерують грошові кошти і на які (задля перевірки збитку від зменшення корисності) був розподілений гудвіл або нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання для цілей перевірки на зменшення корисності.
- 8 Корисність активу зменшується, коли його балансова вартість перевищує суму його очікуваного відшкодування. У пунктах 12-14 наведено деякі ознаки можливості збитків від зменшення корисності. За наявності якоїсь із цих ознак від суб'єкта господарювання вимагається здійснювати офіційну оцінку суми очікуваного відшкодування. За винятком вимог пункту 10, цей Стандарт не вимагає від суб'єкта господарювання здійснювати офіційну оцінку суми очікуваного відшкодування, якщо ознак збитків від зменшення корисності немає.
- 9 **В кінці кожного звітного періоду суб'єкт господарювання оцінює, чи є якась ознака того, що корисність активу може зменшитися. Якщо хоча б одна з таких ознак існує, суб'єкт господарювання оцінює суму очікуваного відшкодування такого активу.**

- 10 Незалежно від наявності ознак того, що корисність активу може зменшитися, суб'єкт господарювання також має:
- а) щорічно перевіряти зменшення корисності нематеріального активу з невизначеним строком корисного використання або нематеріального активу, ще не придатного для використання, порівнюючи його балансову вартість із сумою його очікуваного відшкодування. Таку перевірку зменшення корисності можна здійснювати будь-коли протягом річного періоду за умови, що вона щорічно проводитиметься в той самий час. Перевірка зменшення корисності різних нематеріальних активів може здійснюватися в різний час. Однак, якщо нематеріальний актив був первісно визнаний протягом поточного річного періоду, то перевірка такого нематеріального активу на зменшення його корисності здійснюється до завершення поточного річного періоду;
 - б) щорічно перевіряти зменшення корисності гудвілу, придбаного в результаті об'єднання бізнесу, відповідно до положень, наведених у пунктах 80-99.
- 11 Здатність нематеріального активу генерувати достатні майбутні економічні вигоди для відшкодування його балансової вартості, як правило, більш невизначена для того нематеріального активу, який ще не придатний до використання, аніж для того, який уже став придатним для використання. Тому цей Стандарт вимагає від суб'єкта господарювання перевіряти щонайменше щорічно зменшення корисності балансової вартості нематеріального активу, який ще не придатний до використання.
- 12 Оцінюючи наявність ознак того, що корисність активу може зменшитися, суб'єкт господарювання має брати до уваги як мінімум такі показники:

Зовнішні джерела інформації:

- а) є видимі ознаки того, що вартість активу зменшилася протягом періоду значно більше, ніж можна було очікувати, внаслідок плинущу часу або звичайного використання;
- б) протягом періоду відбулися зміни зі значним негативним впливом на суб'єкт господарювання або вони відбудуться найближчим часом у технологічному, ринковому, економічному або правовому оточенні, в якому діє суб'єкт господарювання, чи на ринку, для якого призначений актив;
- в) ринкові ставки відсотка або інші ринкові ставки доходу від інвестицій збільшилися протягом періоду, і це збільшення, ймовірно, вплине на ставку дисконту, застосовану при обчисленні вартості активу при використанні, і суттєво зменшить суму очікуваного відшкодування активу;
- г) балансова вартість чистих активів суб'єкта господарювання, що звітує, є більшою, ніж його ринкова капіталізація.

Внутрішні джерела інформації:

- г) є свідчення застарілості або фізичного пошкодження активу;
- д) протягом періоду відбулися суттєві зміни, які негативно вплинуть на суб'єкт господарювання, або очікується, що вони відбудуться у близькому майбутньому та змінять інтенсивність або спосіб нинішнього чи запланованого використання активу. Ці зміни включають плани припинити використання активу, припинити або реструктурувати господарську одиницю, до якої належить цей актив, продати його раніше від попередньо очікуваної дати і повторно оцінити строк корисного використання цього активу, цього разу як визначений²;
- е) наявні свідчення з даних внутрішньої звітності, які вказують, що економічні показники активу є або буде гіршою, ніж очікувана.

Дивіденди, отримані від дочірнього, спільно контролюваного або від асоційованого підприємства

²

Як тільки актив відповідає визначенню активу, утримуваного для продажу (або ж його включено до групи, яка призначена для ліквідації і класифікована як така, що утримується для продажу), на нього вже не поширюється сфера застосування цього Стандарту; натомість він відображається в обліку відповідно до МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

- е) для інвестицій у дочірнє, спільно контрольоване або в асоційоване підприємство інвестор визнає дивіденди від своєї інвестиції і наявні свідчення того, що:
- (i) балансова вартість інвестиції в окремій фінансовій звітності перевищує суми балансової вартості чистих активів об'єкта інвестування, включаючи пов'язаний з ними гудвіл, в консолідованій фінансовій звітності; або
 - (ii) розмір дивідендів перевищує суму загального сукупного доходу, спільного або асоційованого підприємства, отриманого у періоді, за який оголошується виплата дивідендів.
- 13 Перелік у пункті 12 не є вичерпним. Суб'єкт господарювання може ідентифікувати інші ознаки того, що корисність активу може зменшитися; тоді вимагається, щоб суб'єкт господарювання визначав суму очікуваного відшкодування активу або, якщо йдеться про гудвіл, перевіряв зменшення корисності відповідно до пунктів 80-99.
- 14 Свідчення з даних внутрішньої звітності, які вказують, що корисність активу може зменшитися, включають наявність:
- а) грошових потоків для придбання активу або подальших потреб у грошових коштах для його експлуатації чи технічного обслуговування, що є значно більшими, ніж спочатку передбачалось у бюджеті;
 - б) фактичних чистих грошових потоків або операційного прибутку чи збитку від активу, що є значно меншими, ніж передбачено в бюджеті;
 - в) значного зменшення закладених у бюджет чистих майбутніх грошових потоків чи операційного прибутку або значного збільшення визначеного в бюджеті збитку від активу; або
 - г) операційних збитків або чистого вибуття грошових коштів для активу, коли суми поточного періоду розглядаються разом з сумами, передбаченими у бюджеті на майбутнє.
- 15 Як зазначено в пункті 10, цим Стандартом вимагається щонайменше щорічно перевіряти зменшення корисності нематеріального активу з невизначеним строком корисного використання, нематеріального активу, ще не придатного для використання, і гудвілу. Крім випадків, на які поширюються вимоги, визначені в пункті 10, концепція суттєвості застосовується при визначенні того, чи потрібно оцінювати суму очікуваного відшкодування активу. Наприклад, якщо попередні обчислення показують, що сума очікуваного відшкодування активу значно більша за його балансову вартість, то суб'єктові господарювання не потрібно переоцінювати суму очікуваного відшкодування активу, якщо не відбулися ніякі події, які б ліквідували цю різницю. Подібно до цього, попередній аналіз може показати, що сума очікуваного відшкодування активу не є чутливою до однієї або кількох ознак, наведених у пункті 12.
- 16 Приклад до пункту 15: якщо ринкова ставка відсотка або інші ринкові ставки доходності від інвестицій збільшилися протягом періоду, від суб'єкта господарювання не вимагається офіційно оцінювати суму очікуваного відшкодування активу в тих випадках, якщо:
- а) малоімовірно, що на ставку дисконту, застосовану при обчисленні вартості активу при використанні, впливатиме збільшення цих ринкових ставок. Наприклад, збільшення короткострокових ставок відсотка може суттєво не впливати на ставку дисконту, застосовану до активу, в якого залишається тривалий строк корисного використання;
 - б) імовірно, що на ставку дисконту, застосовану при обчисленні вартості активу при використанні, впливатиме збільшення цих ринкових ставок, але попередній аналіз чутливості суми очікуваного відшкодування показує, що:
 - i) малоімовірно, що відбудеться суттєве зменшення суми очікуваного відшкодування, оскільки збільшення майбутніх грошових потоків також є ймовірним (наприклад, у деяких випадках суб'єкт господарювання може продемонструвати, що він коригує доходи від звичайної діяльності для компенсації будь-якого збільшення ринкових ставок); або
 - ii) зменшення суми очікуваного відшкодування спричинить суттєвий збиток від зменшення корисності.

- 17 Якщо є ознаки того, що корисність активу може зменшитися, це може свідчити про необхідність перегляду і коригування строку корисного використання, що залишається, методу амортизації або ліквідаційної вартості активу згідно зі Стандартом, який застосовується для обліку активу, навіть якщо збиток від зменшення корисності не визнається для активу.

Оцінка суми очікуваного відшкодування

- 18 Стандарт визначає суму очікуваного відшкодування як більшу з двох оцінок: справедлива вартість за мінусом витрат на вибуття активу (чи одиниці, що генерує грошові кошти) та його (її) вартість при використанні. У пунктах 19–57 визначено вимоги до оцінки суми очікуваного відшкодування. У цих вимогах застосовано термін «актив», але вони однаковою мірою поширюються і на окремих актив, і на одиницю, що генерує грошові кошти.
- 19 Не завжди є потреба визначати і балансову вартість активу за вирахуванням витрат на вибуття, і його вартість при використанні. Якщо будь-яка з цих двох сум перевищує балансову вартість активу, корисність активу не зменшується і немає необхідності оцінювати другу суму.
- 20 Справедливу вартість активу за вирахуванням витрат на його вибуття зазвичай можна оцінити, навіть якщо на активному ринку немає цін котирування на ідентичний актив. Проте іноді буде неможливо оцінити справедливу вартість активу за вирахуванням витрат на вибуття через відсутність основи для достовірної оцінки ціни, за якою відбувалася б звичайна операція продажу активу між учасниками ринку на дату оцінки за поточних ринкових умов. У такому разі сумою очікуваного відшкодування активу можна вважати суму його вартості при використанні.
- 21 Якщо немає підстави вважати, що вартість активу при використанні суттєво перевищує його справедливу вартість за вирахуванням витрат на вибуття, то справедливу вартість можна використовувати як суму очікуваного відшкодування активу. Це часто буває, коли актив утримується для вибуття, тому що вартість при використанні активу, утримуваного для продажу, складатиметься здебільшого з чистих надходжень від реалізації, оскільки ймовірно, що майбутні грошові потоки від безперервного використання цього активу до його вибуття будуть настільки малими, що їх не братимуть до уваги.
- 22 Суму очікуваного відшкодування визначають для окремого активу, якщо цей актив не генерує надходження грошових коштів і ці кошти здебільшого не залежать від інших активів або груп активів. Якщо це так, суму очікуваного відшкодування визначають для одиниці, що генерує грошові кошти і до якої належить актив (див. пункти 65-103), крім випадків коли:
- справедлива вартість активу за вирахуванням витрат на вибуття перевищує його балансову вартість; або
 - вартість активу при використанні можна оцінити як близьку до справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття і справедливу вартість за вирахуванням витрат на вибуття можна оцінити.
- 23 В деяких випадках оцінки, середні значення та приблизні розрахункові значення можуть надати достовірне наближення детальних розрахунків для визначення справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття чи вартості при використанні, проілюстрованих у цьому Стандарті.

Оцінка суми очікуваного відшкодування нематеріального активу, строк корисного використання якого не визначений

- 24 Пунктом 10 вимагається щорічно перевіряти зменшення корисності нематеріального активу, строк корисного використання якого не визначений, порівнюючи його балансову вартість із сумою очікуваного відшкодування незалежно від наявності ознак можливого зменшення його корисності. Однак у поточному періоді для перевірки зменшення корисності такого активу можна використовувати останнє деталізоване обчислення суми очікуваного відшкодування, зроблене в попередньому періоді, за умови дотримання

визначених критеріїв, а саме:

- а) якщо нематеріальний актив не генерує надходження грошових коштів у результаті безперервного використання, які переважно не залежать від надходжень, отриманих від інших активів чи груп активів, а отже, підлягають перевірці зменшення корисності в складі одиниць, що генерують грошові кошти, до яких вони належать, при цьому, активи і зобов'язання, що складають цю одиницю, суттєво не змінилися з часу останнього обчислення суми очікуваного відшкодування;
- б) результатом останнього обчислення суми очікуваного відшкодування є сума, яка значно перевищує балансову вартість активу;
- в) аналіз подій, які відбулися, та обставин, що змінилися з часу останнього обчислення суми очікуваного відшкодування, демонструє малу ймовірність того, що поточне визначення суми очікуваного відшкодування буде менше від балансової вартості цього активу.

Справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття

25–27 [Вилучено]

- 28 Витрати на вибуття, відмінні від тих, що уже визнані як зобов'язання, вираховуються при оцінці справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття. Прикладами таких витрат є витрати на юридичні послуги, на гербовий збір і подібні податки на операцію, витрати на переміщення активу, а також прямі додаткові витрати на доведення активу до стану, прийнятного для продажу. При цьому, витрати при звільненні персоналу (визначені у МСБО 19) та витрати, пов'язані зі скороченням або реорганізацією діяльності після ліквідації активу, не є прямими додатковими витратами на вибуття активу.
- 29 Іноді продаж активу може вимагати, щоб покупець прийняв на себе зобов'язання, і є лише єдина справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття для цього активу і зобов'язання. У пункті 78 роз'яснено, як розглядати такі випадки.

Вартість при використанні

- 30 В обчисленні вартості активу мають відобразитись такі елементи при використанні:
 - а) оцінка майбутніх грошових потоків, які суб'єкт господарювання очікує отримати від цього активу;
 - б) очікування щодо можливих відхилень у сумі чи в часі цих майбутніх грошових потоків;
 - в) часову вартість грошей, відображену у вигляді поточної ринкової безризикової ставки відсотка;
 - г) ціна за прийняття ризику, притаманного цьому активу;
 - ґ) інші фактори, зокрема неліквідність, яку учасники ринку відображали б у визначенні вартості майбутніх грошових потоків, які суб'єкт господарювання очікує отримати від цього активу.
- 31 Оцінка вартості активу при використанні передбачає такі кроки:
 - а) оцінку майбутніх надходжень і вибуття грошових коштів, що їх мають отримати від безперервного використання активу та його остаточної ліквідації;
 - б) застосування відповідної ставки дисконту до цих майбутніх грошових потоків.
- 32 Елементи, визначені у пункті 30 б), г) та ґ) можуть відобразитись як коригування майбутніх грошових потоків або ж як коригування ставки дисконту. Незалежно від підходу, який суб'єкт господарювання обирає для відображення очікувань щодо можливих відхилень у сумі або в часі майбутніх грошових потоків, результат має відобразити очікувану теперішню вартість майбутніх грошових потоків, тобто він відобразитиме середньозважений показник за всіма можливими результатами. Додаток А надає додаткове керівництво з використання підходу до оцінки вартості активу при використанні, який базується на теперішній вартості.

Основа для оцінок майбутніх грошових потоків

- 33 Оцінюючи вартість при використанні, суб'єкт господарювання повинен:
- а) робити прогнози оцінки грошових потоків на основі обґрунтованих та прийнятних припущень, які відображають найкращу оцінку управлінським персоналом комплексу економічних умов, що існуватимуть протягом решти строку корисного використання активу. Більше значення має надаватись зовнішнім свідченням;
 - б) робити прогнози оцінки грошових потоків на основі останніх фінансових бюджетів/прогнозів, затверджених управлінським персоналом (але не включати до них будь-які майбутні надходження або вибуття грошових коштів, які очікуються в результаті майбутньої реструктуризації або підвищення результатів діяльності активу, визначені згідно з оцінками). Прогнози оцінки, зроблені на основі цих бюджетів / прогнозів, мають охоплювати період максимум у п'ять років, якщо триваліший період не виправданий;
 - в) робити прогнози оцінки грошових потоків, які виходять за межі періоду, охопленого найостаннішими бюджетами / прогнозами, екстраполюючи перспективні оцінки, на основі бюджетів / прогнозів, і застосовуючи постійний або зменшуваний темп зростання на наступні роки, якщо збільшуваний темп не виправданий. Цей темп зростання не має перевищувати довгостроковий середній темп зростання щодо видів продукції, галузей або країни (чи країн), у якій діє суб'єкт господарювання, або щодо ринку, на якому використовується актив, якщо вищий темп не виправданий.
- 34 Управлінський персонал оцінює прийнятність тих припущень, на яких ґрунтуються його поточні прогнози грошових потоків, виявляючи причини, які призвели до розбіжності між минулими прогнозами грошових потоків та їх фактичними грошовими потоками. Управлінський персонал має забезпечити відповідність припущень, на яких ґрунтуються поточні прогнози грошових потоків, фактичним показникам минулих періодів, за умови, що це є доцільним з огляду на наслідки подальших подій або обставин, які не існували на момент генерування цих фактичних грошових потоків.
- 35 Детальних, чітких та достовірних фінансових бюджетів / прогнозів майбутніх грошових потоків на періоди понад 5 років узагалі немає. Тому оцінки управлінським персоналом майбутніх грошових потоків ґрунтуються на останніх бюджетах / прогнозах максимум на п'ять років. Управлінський персонал може застосовувати прогнози грошових потоків, на основі фінансових бюджетів / прогнозів на період понад п'ять років, якщо управлінський персонал впевнений, що таке перспективне оцінювання достовірне і воно може демонструвати свою спроможність, на основі минулого досвіду, точно прогнозувати грошові потоки на цей більш тривалий період.
- 36 Прогнози грошових потоків до кінця строку корисного використання активу визначають шляхом екстраполяцією прогнозів грошових потоків, на основі фінансових бюджетів / прогнозів, із застосуванням темпу зростання на подальші роки. Цей темп є постійним або зменшуваним, якщо тільки його зростання не відповідає об'єктивній інформації про структуру протягом життєвого циклу продукту або галузі. Якщо це прийнятно, темп зростання дорівнює нулю або є негативним.
- 37 У тих випадках, коли умови є дуже сприятливими, ймовірно, що на ринку з'являться конкуренти, які обмежать зростання. Отже, суб'єктам господарювання буде важко перевищити середній історичний темп зростання протягом тривалого періоду (наприклад, двадцять років) для видів продукції, галузей або країни чи країн, у яких діє суб'єкт господарювання, або ринку, на якому використовується цей актив.
- 38 Застосовуючи інформацію з фінансових бюджетів / прогнозів, суб'єкт господарювання розглядає, чи відображає ця інформація обґрунтовані та прийнятні припущення та найкращу оцінку управлінським персоналом комплексу економічних умов, які існуватимуть протягом строку корисного використання активу, що залишається.

Структура оцінок майбутніх грошових потоків

- 39 Оцінки майбутніх грошових потоків мають складатися з:
- а) прогнозних оцінок надходжень грошових коштів від безперервного використання активу;
 - б) прогнозних оцінок вибуття грошових коштів, яке обов'язково проходитиме у процесі генерування надходжень грошових коштів від безперервного використання активу (включаючи вибуття грошових коштів на підготовку активу до використання) і яке можна прямо віднести до активу або розподілити на нього на обґрунтованій та послідовній основі;
 - в) чистих грошових потоків (якщо вони є), що їх отримають або сплатять за ліквідацію активу наприкінці строку його корисного використання.
- 40 Оцінки майбутніх грошових потоків та ставка дисконту відображають послідовні припущення про зростання цін унаслідок загальної інфляції. Отже, якщо ставка дисконту включає вплив зростання цін унаслідок загальної інфляції, майбутні грошові потоки оцінюються у номінальному вираженні. Якщо ставка дисконту не включає впливу зростання цін унаслідок загальної інфляції, майбутні грошові потоки оцінюються у реальному вираженні (але включають майбутнє конкретне збільшення або зменшення ціни).
- 41 Прогнозні оцінки вибуття грошових коштів включають витрати на поточне обслуговування активу і майбутні накладні витрати, які можна прямо віднести до використання активу або розподілити на нього на обґрунтованій та послідовній основі.
- 42 Якщо балансова вартість активу ще не включає всі вибуття грошових коштів, які відбуватимуться до того, як актив буде придатний для використання або продажу, оцінка майбутнього вибуття грошових коштів включає оцінку будь-якого подальшого вибуття грошових коштів, яке, за очікуванням, виникне до того, як актив буде придатний для використання або продажу. Прикладом може бути незавершене будівництво чи незавершені розробки.
- 43 Щоб уникнути подвійного врахування оцінки майбутніх грошових потоків не включають:
- а) надходження грошових коштів від активів, які генерують надходження грошових коштів і незалежать від активу, вартість якого переглядається (наприклад, фінансові активи, такі як дебіторська заборгованість);
 - б) вибуття грошових коштів, пов'язане із заборгованостями, які вже визнані як зобов'язання (наприклад, кредиторська заборгованість, пенсії чи забезпечення).
- 44 Майбутні грошові потоки мають оцінюватись для активу в його поточному стані. До оцінок майбутніх грошових потоків не мають включатись оцінені майбутні надходження або вибуття грошових коштів, які, за очікуванням, виникнуть у результаті:
- а) майбутньої реструктуризації, щодо якої суб'єкт господарювання ще не прийняв зобов'язання, або
 - б) вдосконалення або підвищення результатів діяльності активу.
- 45 Оскільки майбутні грошові потоки оцінюються для активу в його поточному стані, вартість при використанні не відображає:
- а) майбутні вибуття грошових коштів чи пов'язані з ними заощадження витрат (наприклад, зменшення витрат на персонал), а також виплати, які, за очікуванням, виникнуть від майбутньої реструктуризації, щодо якої суб'єкт господарювання ще не прийняв зобов'язання, або
 - б) майбутнє вибуття грошових коштів, яке поліпшить або збільшить результати діяльності активу чи поліпшить або збільшить надходження грошових коштів, які очікують отримати в результаті таких витрат.
- 46 Реструктуризація – це програма, яку планує та контролює управлінський персонал і яка суттєво змінює обсяг діяльності суб'єкта господарювання або спосіб здійснення такої діяльності. МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» містить

керівництво, яке роз'яснює, коли суб'єкт господарювання вважається таким, що прийняв зобов'язання щодо реструктуризації.

47 Коли суб'єкт господарювання прийняв зобов'язання щодо реструктуризації, ймовірно, що така реструктуризація вплине на деякі активи. Якщо суб'єкт господарювання прийняв рішення про реструктуризацію:

- а) його оцінки майбутнього надходження і вибуття грошових коштів при визначенні вартості при використанні відображають заощадження витрат та інші вигоди від реструктуризації (на основі останніх фінансових бюджетів / прогнозів, затверджених управлінським персоналом);
- б) його оцінки майбутнього вибуття грошових коштів на реструктуризацію включаються до забезпечення з реструктуризації згідно з МСБО 37.

Ілюстративний приклад 5 демонструє вплив майбутньої реструктуризації на обчислення вартості при використанні.

48 Доки в суб'єкта господарювання виникають видатки грошових коштів, які поліпшують або збільшують результати діяльності активу, оцінки майбутніх грошових потоків не включають оціненого майбутнього надходження грошових коштів, яке, за очікуванням, виникне в результаті збільшення економічних вигод від вибуття грошових коштів (див. Ілюстративний приклад 6).

49 Оцінки майбутніх грошових потоків включають майбутнє вибуття грошових коштів, необхідне для збереження певного рівня економічних вигод, які очікують отримати від активу в його поточному стані. Якщо до складу одиниці, що генерує грошові кошти, входять активи з різним (визначеним згідно з оцінками) строком корисного використання і кожен з них є суттєвим для безперервної діяльності цієї одиниці, то в цілях оцінки майбутніх грошових потоків, пов'язаних з цією одиницею, заміна таких активів активами з меншим строком корисного використання розглядається як поточне обслуговування цієї одиниці. Подібним чином, якщо до складу окремого активу входить низка компонентів з різними строками корисного використання, то в цілях оцінки майбутніх грошових потоків, генерованих таким активом, заміна цих компонентів на компоненти з меншим строком корисного використання розглядається як поточне обслуговування цього активу.

50 **До оцінок майбутніх грошових потоків не включаються:**

- а) надходження або вибуття грошових коштів від фінансової діяльності;
- б) отриманий або сплачений податок на прибуток.

51 Оцінки майбутніх грошових потоків відображають припущення, які відповідають способу визначення ставки дисконту. Інакше вплив деяких припущень обчислюватиметься двічі або ігноруватиметься. Оскільки часову вартість грошей враховують дисконтуванням оцінених майбутніх грошових потоків, ці грошові потоки не включають надходження або вибуття грошових коштів від фінансової діяльності. Аналогічно до цього, оскільки ставку дисконту визначають на основі "до оподаткування", майбутні грошові потоки також визначають на основі "до оподаткування".

52 **Оцінкою чистих грошових потоків, що їх отримають (або сплатять) при вибутті активу наприкінці строку його корисного використання, має бути сума, яку суб'єкт господарювання очікує отримати від продажу активу в операції між зацікавленими, обізнаними та незалежними сторонами після вирахування оцінених витрат на вибуття.**

53 Оцінка чистих грошових потоків, що їх отримають (або сплатять) при вибутті активу наприкінці строку його корисного використання, визначається подібно до чистої ціни продажу активу, за винятком того, що, оцінюючи ці чисті грошові потоки:

- а) суб'єкт господарювання застосовує ціни, які на дату оцінювання переважають на подібні активи, строк корисного використання яких закінчився і які функціонували в умовах, подібних дотих, у яких використовуватиметься цей актив;
- б) суб'єкт господарювання коригує ці ціни як на вплив майбутнього збільшення цін унаслідок загальної інфляції, так і на вплив конкретного майбутнього збільшення (зменшення) цін. Проте, якщо оцінки майбутніх грошових потоків від безперервного використання активу та ставка дисконту не включають вплив загальної інфляції, цей вплив не слід включати і до оцінки чистих грошових потоків від вибуття.

- 53А Справедлива вартість відрізняється від вартості у використанні. Справедлива вартість відображає припущення, якими користувалися б учасники ринку, встановлюючи ціну активу. Вартість у використанні, навпаки, відображає впливи чинників, які можуть бути характерними для даного суб'єкта господарювання і незастосовними до суб'єктів господарювання загалом. Наприклад, справедлива вартість не відображає жодного з наведених далі чинників, якщо тільки вони не є властивими для учасників ринку взагалі:
- а) додаткова вартість, отримана внаслідок групування активів (наприклад, створення портфеля інвестиційної нерухомості у різних місцях розташування);
 - б) синергія між активами, що оцінюються, та іншими активами;
 - в) юридичні права або юридичні обмеження, характерні лише для нинішнього власника активу; та
 - г) податкові пільги або податкові навантаження, характерні для нинішнього власника активу.

Майбутні грошові потоки в іноземній валюті

- 54 Майбутні грошові потоки оцінюють у тій валюті, у якій вони генеруватимуться, а потім дисконтують із застосуванням ставки дисконту, прийнятної для цієї валюти. Суб'єкт господарювання переводить одержану теперішню вартість, застосовуючи курс «спот» на дату обчислення вартості при використанні.

Ставка дисконту

- 55 **Ставка (ставки) дисконту має (мають) бути ставкою (ставками) до оподаткування, яка відображає (які відображають) поточні ринкові оцінки:**
- а) **часова вартість грошей; та**
 - б) **ризиків, характерних для активу, на які не були скориговані оцінки майбутніх грошових потоків.**
- 56 Ставка, яка відображає поточні ринкові оцінки часової вартості грошей та ризики, характерні для активу, – це ставка доходу, який вимагали б інвестори, якби вони обирали інвестицію, що генерує грошові потоки в сумах, часі та формі ризику, еквівалентних тим, які суб'єкт господарювання очікує отримати від активу. Цю ставку оцінюють за ставкою, що використовується при поточних ринкових операціях для подібних активів, або за середньозваженою вартістю капіталу суб'єкта господарювання, акції якого котируються на фондовій біржі та який має один актив (або портфель активів), подібний за експлуатаційним потенціалом та ризиками до розглядуваного активу. Однак ставка (ставки) дисконту, які використовуються для оцінки вартості активу при використанні, не повинні відображати ризики, за якими були скориговані оцінки майбутніх грошових потоків. Інакше вплив деяких із цих припущень буде врахований двічі.
- 57 Якщо характерної для активу ставки немає у прямому вигляді на ринку, тоді суб'єкт господарювання застосовує заміники для оцінювання ставки дисконту. Додаток А містить додаткове керівництво щодо оцінки ставки дисконту за таких обставин.

Визнання та оцінка збитку від зменшення корисності

- 58 У пунктах 59-64 визначено вимоги до визнання та оцінки збитків від зменшення корисності для окремого, іншого, ніж гудвіл, активу. Визнання та оцінка збитків від зменшення корисності для одиниці, що генерує грошові кошти, і для гудвілу розглянуто в пунктах 65-108.
- 59 **Балансова вартість активу має зменшуватись до суми його очікуваного відшкодування, якщо і тільки якщо сума очікуваного відшкодування активу менша від його балансової вартості. Таке зменшення є збитком від зменшення корисності.**
- 60 **Збиток від зменшення корисності має негайно визнаватись в прибутках чи збитках, якщо актив не обліковують за переоціненою вартістю згідно з іншим стандартом (наприклад, відповідно до моделі переоцінки, наведеної в МСБО 16). Будь-який збиток від зменшення корисності переоціненого активу визнається як зменшення**

переоцінки за цим іншим стандартом.

- 61 Збиток від зменшення корисності непереоціненого активу визнається в прибутку або збитку. Проте збиток від зменшення корисності переоціненого активу визнається в іншому сукупному доході, якщо збиток від зменшення корисності не перевищує суми, включеної до дооцінки того самого активу. Такий збиток від зменшення корисності переоціненого активу зменшує дооцінку для такого активу.
- 62 **Якщо сума оціненого збитку від зменшення корисності, більша від балансової вартості активу, з яким вона пов'язана, суб'єкт господарювання має визнавати зобов'язання, якщо і тільки якщо цього вимагає будь-який інший стандарт.**
- 63 **Після визнання збитку від зменшення корисності нарахування амортизації активу має коригуватись в майбутніх періодах для розподілу переглянутої балансової вартості активу за вирахуванням його ліквідаційної вартості (якщо вона є) на систематичній основі протягом строку корисного використання, що залишається.**
- 64 Якщо визнано збиток від зменшення корисності, будь-які пов'язані з ним відстрочені податкові активи або зобов'язання визначають згідно з МСБО 12 шляхом порівняння переглянутої балансової вартості активу з його податковою базою (див. Ілюстративний приклад 3).

Одиниці, що генерують грошові кошти та гудвіл

- 65 У пунктах 66-108 і в Додатку В наведено вимоги до ідентифікації одиниці, що генерує грошові кошти і до якої належить актив, а також до визначення балансової вартості одиниць, що генерують грошові кошти, та гудвілу і до визнання збитків від зменшення їхньої корисності.

Ідентифікація одиниці, що генерує грошові кошти і до якої належить актив

- 66 **Якщо є яка-небудь ознака того, що корисність активу може зменшитися, сума очікуваного відшкодування оцінюється для окремого активу. Якщо неможливо оцінити суму очікуваного відшкодування окремого активу, суб'єкт господарювання має визначати суму очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти і до якої належить актив (одиниця активу, що генерує грошові кошти).**
- 67 Суму очікуваного відшкодування окремого активу неможливо визначити, якщо:
- вартість активу при використанні не можна оцінити як близьку до його справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття (наприклад, якщо майбутні грошові потоки від безперервного використання активу не можна оцінити як настільки малі, що їх можна не брати до уваги);
 - актив не генерує надходження грошових коштів, які здебільшого не залежать від надходжень грошових коштів від інших активів.

У таких випадках вартість при використанні, а отже, суму очікуваного відшкодування можна визначити лише для одиниці активу, що генерує грошові кошти.

Приклад

Суб'єкт господарювання, який працює у вугледобувній галузі, володіє приватною залізницею для підтримки своєї вугледобувної діяльності. Приватну залізницю можна продати за вартістю брухту; вона не генерує надходження грошових коштів від безперервного використання, які здебільшого не залежать від надходжень грошових коштів від інших активів шахти.

Неможливо оцінити суму очікуваного відшкодування приватної залізниці, оскільки вартість при використанні приватної залізниці визначити не можна; до того ж, імовірно, що ця вартість відрізняється від вартості брухту. Отже, суб'єкт господарювання оцінює суму очікуваного відшкодування цієї одиниці, що генерує грошові кошти і до якої належить приватна залізниця, тобто шахти в цілому.

- 68 Як визначено в пункті 6, одиниця активу, що генерує грошові кошти – це найменша група активів, до складу якої входить актив і що генерує надходження грошових коштів від безперервного використання, що здебільшого не залежать від надходжень грошових коштів від інших активів або груп активів. Ідентифікація одиниці активу, що генерує грошові кошти, передбачає судження. Якщо не можна визначити суму очікуваного відшкодування окремого активу, суб'єкт господарювання ідентифікує найменшу сукупність активів, що

Приклад

Автобусна компанія надає послуги за договором з муніципалітетом, що вимагає мінімальних послуг на кожному з п'яти окремих маршрутів. Активи, задіяні на кожному маршруті, та грошові потоки від кожного маршруту можна ідентифікувати окремо. Експлуатація одного з маршрутів здійснюється зі значним збитком.

Оскільки суб'єкт господарювання не має права скоротити будь-який автобусний маршрут, то найнижчим рівнем надходжень грошових коштів від безперервного використання, який можна ідентифікувати і який здебільшого не залежить від надходжень грошових коштів від інших активів або груп активів, є грошові потоки, що їх генерують п'ять маршрутів разом. Одиницею, що генерує грошові кошти, для кожного маршруту є автобусна компанія в цілому.

генерує здебільшого незалежні надходження грошових коштів.

- 69 Надходження грошових коштів полягає в отриманні грошових коштів та їх еквівалентів від сторін поза межами суб'єкта господарювання. Визначаючи, чи не залежать надходження грошових коштів від активу (чи групи активів) від надходжень грошових коштів від інших активів (чи груп активів), суб'єкт господарювання бере до уваги різні чинники, зокрема те, як управлінський персонал керує операціями суб'єкта господарювання (наприклад, за асортиментом продукції, видами господарської діяльності, окремими місцями розташування, районами чи регіональними зонами або в інший спосіб) або як управлінський персонал ухвалює рішення про подальше використання активів чи операцій суб'єкта господарювання чи їх продаж. Ілюстративний приклад 1 є прикладом ідентифікації одиниці, що генерує грошові кошти.

- 70 **Якщо існує активний ринок для продукції, виробленої з активу або групи активів, цей актив або групу активів слід ідентифікувати як одиницю, що генерує грошові кошти, навіть якщо деяку частину або всю продукцію використовують внутрішньо. Якщо на надходження грошових коштів, генерованих будь-яким активом чи одиницею, що генерує грошові кошти, впливає внутрішнє трансфертне ціноутворення, то суб'єкт господарювання має використовувати найкращі оцінки управлінського персоналу майбутньої ціни (цін), які можуть бути забезпечені в операції між незалежними й обізнаними сторонами для оцінки:**

- а) майбутніх надходжень грошових коштів, які використовуються для визначення вартості при використанні активу або одиниці, що генерує грошові кошти;
- б) майбутнього вибуття грошових коштів, які використовуються для визначення вартості при використанні активу або одиниці, що генерує грошові кошти і перебуває під впливом внутрішнього трансфертного ціноутворення.

- 71 Навіть якщо частина або вся продукція, вироблена активом або групою активів, використовується іншими одиницями суб'єкта господарювання (наприклад, виробнича проміжній стадії процесу виробництва), цей актив або група активів становлять окрему одиницю, що генерує грошові кошти, якщо суб'єкт господарювання зможе продавати цю продукцію на активному ринку. Це зумовлено тим, що такий актив або група активів можуть генерувати надходження грошових коштів від безперервного використання, які здебільшого не залежатимуть від надходжень грошових коштів від інших активів або груп активів. Використовуючи інформацію, на основі фінансових бюджетів/прогнозів, пов'язаних з такою одиницею, що генерує грошові кошти, або будь-яким іншим активом,

суб'єкт господарювання коригує цю інформацію, якщо внутрішні трансфертні ціни не відображають найкращу оцінку управлінським персоналом майбутніх ринкових цін, які можна отримати в операції між незалежними сторонами.

72 **Одиниці, що генерують грошові кошти, ідентифікуються послідовно від періоду до періоду для того самого активу або типів активів, доки зміна не буде виправданою.**

73 Якщо суб'єкт господарювання визначає, що актив належить до іншої, ніж у попередніх періодах, одиниці, що генерує грошові кошти, або що типи активів, об'єднаних в одиницю, що генерує грошові кошти, змінилися, то пунктом 130 вимагається розкривати певну інформацію про одиницю, що генерує грошові кошти, якщо збиток від зменшення корисності визнається або сторнується щодо цієї одиниці, що генерує грошові кошти.

Сума очікуваного відшкодування і балансова вартість одиниці, що генерує грошові кошти

74 Сума очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, є більшою з двох: справедливої вартості одиниці, що генерує грошові кошти, за вирахуванням витрат на вибуття, та її вартості при використанні. Для визначення суми очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, будь-яке посилання у пунктах 19-57 на «актив» читається як посилання на «одиницю, що генерує грошові кошти».

75 **Балансова вартість одиниці, що генерує грошові кошти, має визначатись відповідно до визначення суми очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти.**

76 Балансова вартість одиниці, що генерує грошові кошти:

- а) включає балансову вартість лише тих активів, які можна прямо розподілити на одиницю, що генерує грошові кошти (або віднести до неї на обґрунтованій та послідовній основі) і які генеруватимуть майбутні надходження грошових коштів, оцінені при визначенні вартості при використанні одиниці, що генерує грошові кошти;
- б) не включає балансову вартість будь-якого визнаного зобов'язання, якщо суму очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, можна визначити, не враховуючи це зобов'язання.

Це є результатом того, що справедливу вартість одиниці, що генерує грошові кошти, за вирахування витрат на її вибуття та вартість при використанні визначають з вирахуванням грошових потоків, пов'язаних з активами, які не є частиною одиниці, що генерує грошові кошти, та зобов'язань, уже визнаних у фінансовій звітності (див. пункти 28 і 43).

77 У тих випадках, коли активи об'єднують в групи для оцінки очікуваного відшкодування, важливо включати до складу одиниці, що генерує грошові кошти, усі активи, які генерують надходження відповідних грошових коштів або використовуються для цього. Інакше може здаватися, що одиниця, що генерує грошові кошти, повністю відшкодована, тоді як фактично виник збиток від зменшення корисності. У деяких випадках, хоча певні активи сприяють оціненню майбутнім грошовим потокам від одиниці, що генерує грошові кошти, їх не можна обґрунтовано та послідовно розподілити на одиницю, що генерує грошові кошти. Це може статися у випадку гудвілу або корпоративних активів, таких як активи головного офісу. У пунктах 80-103 роз'яснено, як перевіряти такі активи, на предмет зменшення корисності.

78 Може виникнути потреба розглянути певні визнані зобов'язання для визначення суми очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти. Це може статися, якщо вибуття одиниці, що генерує грошові кошти, змушує покупця взяти на себе зобов'язання. У цьому випадку справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття (або оцінений рух грошових коштів від остаточної ліквідації) одиниці, що генерує грошові кошти, є ціною продажу суми цих активів і зобов'язання за вирахуванням витрат на вибуття. Для порівняння балансової вартості одиниці, що генерує грошові кошти, та суми її очікуваного відшкодування балансову вартість зобов'язання вираховують при визначенні як вартості при використанні одиниці, що генерує грошові кошти, так і її балансової вартості.

<p>Приклад</p> <p>Компанія експлуатує шахту в країні, за вимогами законодавства якої власник повинен відновлювати ділянку після завершення видобування корисних копалин. Витрати на відновлення включають заміну покривної породи, яку слід видалити до початку видобування корисних копалин. Забезпечення витрат на заміну покривної породи було визнане, як тільки покривну породу видалили. Забезпечена сума була визнана як частина вартості шахти й амортизується протягом строку корисної експлуатації шахти. Балансова вартість забезпечення під витрати на відновлення становить 500 ОВ^(а), що дорівнює теперішній вартості витрат на відновлення.</p> <p>Суб'єкт господарювання перевіряє зменшення корисності шахти. Для шахти одиниця, що генерує грошові кошти – це шахта в цілому. Суб'єкт господарювання отримав різні пропозиції купити шахту за ціну, яка приблизно дорівнює 800 ОВ. Ця ціна враховує і той факт, що покупець візьме на себе зобов'язання відновити покривну породу. Витрати на продаж шахти є настільки малими, що їх не беруть до уваги. Вартість при використанні шахти дорівнює приблизно 1200 ОВ, за винятком витрат на відновлення. Балансова вартість шахти становить 1000 ОВ.</p> <p><i>Справедлива вартість за вирахуванням витрат на продаж для одиниці, що генерує грошові кошти, дорівнює 800 ОВ. Ця сума враховує і витрати на відновлення, які вже забезпечені. Внаслідок цього вартість при використанні одиниці, що генерує грошові кошти, визначають після врахування витрат на відновлення й оцінюють розміром 700 ОВ (1200 ОВ мінус 500 ОВ). Балансова вартість одиниці, що генерує грошові кошти, становить 500 ОВ, ця сума є балансовою вартістю шахти (1000 ОВ) мінус балансова вартість забезпечення витрат на відновлення (500 ОВ). Отже, сума, що може бути відшкодована за одиницю, що генерує грошові кошти, перевищує її балансову вартість.</i></p> <p>(а) В цьому стандарті грошові суми деноміновані у «одиниці валюти (ОВ)».</p>
--

- 79 З практичних причин суму очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, іноді визначають після врахування активів, що не становлять частину одиниці, що генерує грошові кошти (наприклад, дебіторська заборгованість або інші фінансові активи), або зобов'язань, які вже визнані (наприклад, кредиторська заборгованість, пенсії та інші забезпечення). У таких випадках балансову вартість одиниці, що генерує грошові кошти, збільшують на балансову вартість таких активів і зменшують на балансову вартість цих зобов'язань.

Гудвіл

Розподіл гудвілу на одиниці, що генерують грошові кошти

- 80 Для перевірки зменшення корисності гудвіл, придбаний у результаті об'єднання бізнесу, слід розподіляти від дати придбання на кожну одиницю (одиниці), що генерує грошові кошти, або ж на групи одиниць, що генерують грошові кошти покупця, який, як очікується, отримає вигоди від синергії в результаті такого об'єднання бізнесу незалежно від того, чи відносяться до цих одиниць чи груп одиниць інші активи або зобов'язання придбаного суб'єкта господарювання. Кожна одиниця чи група одиниць, на яку розподіляється гудвіл вище зазначеним чином, має:
- представляти найнижчий рівень у складі суб'єкта господарювання, на якому в цілях внутрішнього управління здійснюється моніторинг гудвілу;
 - бути не більшою від операційного сегмента, як визначено у пункті 5 МСФЗ 8 «Операційні сегменти» до агрегування.
- 81 Гудвіл, що визнається при об'єднанні бізнесу – це актив, який представляє майбутні економічні вигоди, які виникають в результаті придбання інших активів внаслідок об'єднання бізнесу, що не можуть бути окремо визначені або визнані. Гудвіл не генерує грошових потоків незалежно від інших активів або групи активів і часто забезпечує надходження грошових коштів від декількох одиниць, що генерують грошові кошти. Інколи гудвіл неможливо однозначно розподілити на окрему одиницю, що генерує грошові кошти,

натомість він може бути віднесений лише до груп одиниць, що генерують грошові кошти. Внаслідок цього найнижчий рівень у складі суб'єкта господарювання, на якому в цілях внутрішнього управління здійснюється моніторинг гудвілу, інколи включає кілька одиниць, що генерують грошові кошти, до яких відноситься гудвіл, проте не може бути розподілений на них. Посилання в пунктах 83-99 та в Додатку В на одиницю, що генерує грошові кошти і на яку розподілений гудвіл, також читаються і як посилання на групу одиниць, що генерують грошові кошти, на які розподіляється гудвіл.

82 У результаті застосування вимог пункту 80 перевірка зменшення корисності гудвілу здійснюється на рівні, що відображає спосіб, у який суб'єкт господарювання управляє своєю діяльністю, з якою, очевидно, пов'язаний гудвіл. Отже, потреби в розробці додаткових систем звітності, як правило, не виникає.

83 Одиниця, що генерує грошові кошти, на яку в цілях перевірки зменшення корисності був розподілений гудвіл, може не збігатися з тим рівнем, на якому здійснюється розподіл гудвілу відповідно до МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» для цілей оцінки прибутку чи збитку від курсових різниць. Наприклад, якщо МСБО 21 вимагає від суб'єкта господарювання розподіляти гудвіл до відносно низьких рівнів для цілей оцінки прибутку чи збитку від курсових різниць, то вимоги перевіряти зменшення корисності гудвілу на цьому ж рівні немає, якщо тільки суб'єкт господарювання не здійснює моніторинг гудвілу на цьому рівні в цілях внутрішнього управління.

84 **Якщо неможливо завершити первісний розподіл гудвілу, придбаного в результаті об'єднання бізнесу, до завершення річного періоду, в якому відбувається це об'єднання бізнесу, то такий первісний розподіл гудвілу має бути завершеним до кінця першого річного періоду, який починається після дати придбання.**

85 Відповідно до МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», якщо первісний облік об'єднання бізнесу може бути визначений лише попередньо наприкінці періоду, в якому відбувається це об'єднання бізнесу, то покупець має:

- а) відображати в обліку таке об'єднання, використовуючи такі попередньо встановлені значення; та
- б) визнавати будь-яке коригування цих попередньо встановлених значень у результаті завершення первісного обліку упродовж періоду оцінки, що не має перевищувати дванадцять місяців від дати придбання.

За таких обставин може бути неможливо завершити первісний розподіл гудвілу, визнаного в результаті об'єднання бізнесу, до кінця річного періоду, в якому відбулося це об'єднання. У таких випадках суб'єкт господарювання розкриває ту інформацію, яка вимагається пунктом 133.

86 **Якщо гудвіл був розподілений на одиницю, що генерує грошові кошти, а суб'єктом господарювання здійснюється діяльність з вибуття в межах цієї одиниці, то гудвіл, пов'язаний з діяльністю з вибуття, має бути:**

- а) включений до балансової вартості діяльності, при визначенні прибутків чи збитку від її вибуття;
- б) оцінений на основі відносних показників діяльності з вибуття, і за тією часткою одиниці, що генерує грошові кошти, яка залишається, якщо тільки суб'єкт господарювання може продемонструвати, що інший метод краще відображає гудвіл, пов'язаний з діяльністю з вибуття.

Приклад

Суб'єкт господарювання продає за 100 ОВ діяльність, яка була складовою одиниці, що генерує грошові кошти, на яку був розподілений гудвіл. Цей розподілений на зазначену одиницю гудвіл не може бути безпосередньо визначений або віднесений до групи активів на рівні, який є нижчим від рівня цієї одиниці. Це можна зробити лише умовно. Сума очікуваного відшкодування тієї частки одиниці, що генерує грошові кошти і яка залишається, становить 300 ОВ.

Оскільки гудвіл, розподілений на одиницю, що генерує грошові кошти, може бути визначений лише умовно або може бути віднесений до групи активів лише на рівні, який є нижчим від рівня цієї одиниці, то оцінювання гудвілу, пов'язаного з діяльністю з вибуття, здійснюється на основі відносних показників діяльності з вибуття, і для тієї

частки одиниці, що зберігається. Таким чином, 25 відсотків гудвілу, розподілених на одиницю, що генерує грошові кошти, включають до балансової вартості діяльності, що продається.

- 87 Якщо суб'єкт господарювання реорганізує свою звітну структуру в такий спосіб, який змінює склад однієї або кількох одиниць, що генерують грошові кошти, на які був розподілений гудвіл, тоді такий гудвіл підлягає перерозподілу за одиницями, до яких він відноситься. Такий перерозподіл має здійснюватись користуючись методом відносних показників, подібним до методу, що застосовується у разі вибуття діяльності суб'єкта господарювання у межах одиниці, що генерує грошові кошти, якщо тільки суб'єкт господарювання не продемонструє, що інший метод краще відображає гудвіл, що відноситься до реорганізованих одиниць.

Приклад

Гудвіл попередньо був розподілений на одиницю А, що генерує грошові кошти. Цей гудвіл, розподілений на одиницю А, може бути визначений або ж пов'язаний з групою активів, які перебувають на нижчому рівні, ніж А, тільки умовно. Одиниця А буде розділена і включена до складу трьох інших одиниць, що генерують грошові кошти, а саме – Б, В і Г.

Оскільки гудвіл, розподілений на А, може бути визначений або пов'язаний з групою активів, що перебувають на нижчому, ніж А, рівні тільки умовно, то його перерозподіл на одиниці Б, В і Г здійснюється на основі відносних показників трьох відповідних частин А, до того, як ці частини інтегруються до Б, В і Г.

Перевірка одиниць, що генерують грошові кошти і містять гудвіл, на зменшення корисності

- 88 У випадках, коли гудвіл пов'язаний з одиницею, що генерує грошові кошти (як це зазначено в пункті 81), але не був розподілений на цю одиницю, то ця одиниця підлягає перевірці на предмет зменшення корисності кожного разу, коли з'являються ознаки можливого зменшення корисності такої одиниці. Така перевірка здійснюється шляхом порівняння суми балансової вартості цієї одиниці, без урахування гудвілу, з сумою її очікуваного відшкодування. Будь-який збиток від зменшення корисності визнається згідно з вимогами пункту 104.
- 89 Якщо балансова вартість одиниці, що генерує грошові кошти і про яку йдеться у пункті 88, включає нематеріальний актив з невизначеним строком корисного використання або який ще не є придатним для використання, а перевірку його корисності можна здійснити лише в складі цієї одиниці, що генерує грошові кошти, то пунктом 10 вимагається щорічно перевіряти зменшення корисності також і цієї одиниці.
- 90 Перевіряти зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти і на яку був розподілений гудвіл, слід щорічно, а також тоді, коли з'являється будь-яке свідчення можливого зменшення корисності такої одиниці. Перевіряти слід шляхом порівняння балансової вартості цієї одиниці, до якої включається гудвіл, з сумою її очікуваного відшкодування. Якщо сума очікуваного відшкодування одиниці перевищує її балансову вартість, то така одиниця (і гудвіл, що належить до неї) має розглядатись як така, корисність якої не зменшилася. А якщо балансова вартість цієї одиниці перевищує суму її очікуваного відшкодування, то суб'єкт господарювання має визнати збитки від зменшення корисності відповідно до пункту 104.
- 91–95 [Вилучено]

Визначення часу проведення перевірок зменшення корисності

- 96 Річну перевірку зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти і на яку був розподілений гудвіл, можна здійснювати у будь-який час протягом річного звітного періоду за умови, що ця перевірка здійснюється в один і той самий час

щороку. Перевірку зменшення корисності різних одиниць, що генерують грошові кошти, можна здійснювати в різні проміжки часу. Однак, якщо весь гудвіл або його певна частина, розподілена на одиницю, що генерує грошові кошти, були придбані в результаті об'єднання бізнесу протягом поточного річного періоду, то перевірка такої одиниці, що генерує грошові кошти, на зменшення її корисності здійснюється до завершення поточного річного періоду.

- 97 Якщо перевірка корисності активів, які складають одиницю, що генерує грошові кошти і на яку був розподілений гудвіл, здійснюється одночасно з перевіркою одиниці, до складу якої входить цей гудвіл, то слід починати з перевірки зменшення корисності власне активів і тільки після цього перевіряти одиницю, що містить гудвіл. Подібним чином, якщо перевірка зменшення корисності одиниць, що генерують грошові кошти і являють собою групу таких одиниць, на які був розподілений гудвіл, проходить одночасно з перевіркою групи одиниць, що містять гудвіл, то спочатку слід перевірити зменшення корисності окремих одиниць і тільки після цього переходити до перевірки зменшення корисності груп одиниць, що містять гудвіл.
- 98 У процесі перевірки зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти і на яку був розподілений гудвіл, може з'явитися свідчення щодо зменшення корисності активу, який входить до складу цієї одиниці, що містить гудвіл. В такому випадку, суб'єкт господарювання спочатку перевіряє зменшення корисності активу і визнає будь-яке зменшення корисності за цим активом і лише після цього перевіряє зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти і яка містить відповідний гудвіл. Подібним чином, може існувати свідчення щодо зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти і перебуває в складі групи одиниць, що містять гудвіл. У такому випадку суб'єкт господарювання спочатку перевіряє зменшення корисності цієї одиниці, що генерує грошові кошти, а потім перевіряє зменшення корисності групи одиниць, на яку розподілений відповідний гудвіл.
- 99 Можна застосовувати останнє деталізоване обчислення попереднього періоду, яке визначає суму очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти і на яку був розподілений гудвіл, для перевірки збитків від зменшення корисності за цією одиницею в поточному періоді, якщо дотримано таких умов:
- усі активи і зобов'язання, які належать до такої одиниці, суттєво не змінилися від часу останнього обчислення суми очікуваного відшкодування;
 - у результаті останнього обчислення суми очікуваного відшкодування було отримано суму, яка суттєво перевищує балансову вартість певної одиниці;
 - відповідно до аналізу подій, що відбулися, і обставин, що змінилися від часу останнього обчислення суми очікуваного відшкодування, ймовірність того, що поточна сума очікуваного відшкодування буде меншою, ніж балансова вартість одиниці, є віддаленою.

Корпоративні активи

- 100 Корпоративні активи включають активи групи або підрозділів, такі як будинок головного офісу або підрозділу суб'єкта господарювання, обладнання для електронної обробки даних або дослідницький центр. Структура суб'єкта господарювання визначає, чи відповідає актив визначенню корпоративних активів згідно з цим Стандартом для конкретної одиниці, що генерує грошові кошти. Основною характеристикою корпоративних активів є те, що вони не генерують надходження грошових коштів незалежно від інших активів або груп активів, а їхню балансову вартість не можна повністю віднести до одиниці, що генерує грошові кошти, яка розглядається.
- 101 Оскільки корпоративні активи не генерують окремі надходження грошових коштів, суму очікуваного відшкодування окремого корпоративного активу не можна визначити, окрім випадків, коли управлінський персонал ухвалив рішення про вибуття такого активу. Тому, якщо є ознака можливого зменшення корисності корпоративного активу, то суму очікуваного відшкодування визначають для одиниці, що генерує грошові кошти, або групи таких одиниць, до яких належить корпоративний актив, і порівнюють її з балансовою вартістю цієї одиниці, що генерує грошові кошти, чи з балансовою вартістю групи одиниць, що генерують грошові кошти. Будь-який збиток від зменшення корисності визнають відповідно до пункту 104.

- 102 Перевіряючи зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти, суб'єкт господарювання визначає всі корпоративні активи, пов'язані з цією одиницею, що генерує грошові кошти. Якщо частка балансової вартості корпоративного активу:
- a) може бути розподілена на обґрунтованій і послідовній основі на цю одиницю, то суб'єкт господарювання порівнює балансову вартість цієї одиниці, включаючи частку балансової вартості корпоративного активу, розподілену на цю одиницю, із сумою її очікуваного відшкодування. Будь-який збиток від зменшення корисності визнають відповідно до пункту 104;
 - b) не може бути розподілена на обґрунтованій і послідовній основі на цю одиницю, тоді суб'єкт господарювання має:
 - i) порівняти балансову вартість цієї одиниці без урахування корпоративного активу із сумою її очікуваного відшкодування і визнати будь-який збиток від зменшення корисності відповідно до пункту 104;
 - ii) визначити найменшу групу одиниць, що генерують грошові кошти, яка включає одиницю, що генерує грошові кошти, що перевіряється, на яку можна розподілити частку балансової вартості корпоративного активу на обґрунтованій і послідовній основі; та
 - iii) порівняти балансову вартість цієї групи одиниць, що генерують грошові кошти, включаючи частку балансової вартості корпоративного активу, розподілену на цю групу одиниць, із сумою очікуваного відшкодування цієї групи одиниць. Будь-який збиток від зменшення корисності визнають відповідно до пункту 104.
- 103 Ілюстративний приклад 8 демонструє застосування цих вимог до корпоративних активів.

Збиток від зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти

- 104 Збиток від зменшення корисності має визнаватись для одиниці, що генерує грошові кошти (для найменшої групи одиниць, що генерують грошові кошти, на яку був розподілений гудвіл або корпоративний актив), якщо і тільки якщо сума очікуваного відшкодування цієї одиниці (групи одиниць) менша від балансової вартості цієї одиниці (групи одиниць). Для зменшення балансової вартості активів одиниці збиток від зменшення корисності розподіляється у такій послідовності:
- a) спочатку зменшити балансову вартість будь-якого гудвілу, розподіленого на цю одиницю (групу одиниць), що генерує грошові кошти;
 - b) потім на пропорційній основі розподілити на інші активи одиниці (групи одиниць), базуючись на балансовій вартості кожного активу, що входить до складу одиниці (групи одиниць).
- Такі зменшення балансової вартості мають розглядатись як збиток від зменшення корисності окремих активів та визнавати відповідно до пункту 60.
- 105 Розподіляючи збиток від зменшення корисності згідно з пунктом 104, суб'єкт господарювання не має зменшувати балансову вартість активу нижче найбільшої з таких величин:
- a) його справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття (якщо її можна оцінити);
 - b) вартості активу при використанні (якщо її можна визначити);
 - v) нуля.
- Сума збитку від зменшення корисності, яку в інших випадках розподіляли б на цей актив, має розподілятися на пропорційній основі на інші активи одиниці (групи одиниць).
- 106 Якщо неможливо оцінити суму очікуваного відшкодування кожного окремого активу одиниці, що генерує грошові кошти, цим Стандартом вимагається умовне розподілення збитку від зменшення корисності між активами цієї одиниці за винятком гудвілу, оскільки всі активи одиниці, що генерує грошові кошти, працюють разом.

- 107 Якщо суму очікуваного відшкодування окремого активу не можна визначити (див. пункт 67), тоді:
- збиток від зменшення корисності визнають для активу, якщо його балансова вартість перевищує більшу з двох оцінок: справедливу вартість за вирахуванням витрат на вибуття та результат процедур розподілу, наведених у пунктах 104 і 105; та
 - збиток від зменшення корисності не визнають для активу, якщо корисність пов'язаної з ним одиниці, що генерує грошові кошти, не зменшилася. Цей підхід є доречним, навіть якщо справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття активу менша, ніж його балансова вартість.

Приклад

Верстат зазнав фізичного пошкодження, але все ще працює, хоч і не так добре, як раніше. Справедлива вартість верстату за вирахуванням витрат на його вибуття менша від його балансової вартості. Верстат не генерує незалежних надходжень грошових коштів. Найменша група активів, яка включає верстат, яку можна визначити і що генерує надходження грошових коштів, що здебільшого не залежать від надходжень грошових коштів від інших активів – це виробнича лінія, до якої належить верстат. Сума очікуваного відшкодування виробничої лінії показує, що корисність виробничої лінії в цілому не зменшилася.

Припущення 1. Бюджети / прогнози, затверджені управлінським персоналом, не відображають його наміру замінити верстат.

Суму очікуваного відшкодування верстата не можна оцінити окремо, оскільки вартість верстата при використанні:

а) може відрізнятися від справедливої вартості верстата за вирахуванням витрат на його вибуття;

б) можна визначити лише для одиниці, що генерує грошові кошти і до якої належить верстат (виробнича лінія).

Корисність виробничої лінії не зменшилася. Отже, збиток від зменшення корисності не визнається для верстата. Однак суб'єкт господарювання може мати потребу переоцінити період амортизації або метод амортизації верстата. Можливо, потрібен коротший період амортизації або швидший метод амортизації для відображення очікуваного строку корисного використання верстата, що залишається, або моделі, за якою очікується споживання суб'єктом господарювання економічних вигід.

Припущення 2. Бюджети / прогнози, затверджені управлінським персоналом, відображають його намір замінити верстат і продати його найближчим часом. Грошові потоки від безперервного використання верстата до його вибуття за оцінкою настільки малі, що їх не беруть до уваги.

Вартість верстата при використанні можна оцінити як таку, що наближається до справедливої вартості верстата за вирахуванням витрат на вибуття. Таким чином, суму очікуваного відшкодування верстата можна визначити, не враховуючи одиницю, що генерує грошові кошти і до якої належить цей верстат (виробничу лінію). Оскільки справедлива вартість верстата за вирахуванням витрат на його вибуття менша, ніж його балансова вартість, то для верстата визнають збиток від зменшення корисності.

- 108 Після застосування вимог пунктів 104 та 105 зобов'язання має визнаватись за будь-якою сумою збитку від зменшення корисності, що залишається, для одиниці, що генерує грошові кошти, якщо і тільки якщо цього вимагають інші МСФЗ.

Сторнування збитку від зменшення корисності

- 109 У пунктах 110-116 викладено вимоги до сторнування збитку від зменшення корисності, визнаного для активу або одиниці, що генерує грошові кошти, у попередні періоди. У цих вимогах застосовано термін «актив», але він поширюється як на окремий актив, так і на одиницю, що генерує грошові кошти. Додаткові вимоги для окремого активу викладені в пунктах 117-121, для одиниці, що генерує грошові кошти, – у пунктах 122 і 123, та для гудвілу – в пунктах 124 та 125.
- 110 Суб'єкт господарювання має визначити в кінці кожного звітної періоду, чи є свідчення того, що збиток від зменшення корисності, визнаного для іншого, ніж гудвіл, активу в попередніх періодах, вже відсутній або зменшився. Якщо така ознака є, суб'єкт господарювання має оцінити суму очікуваного відшкодування цього активу.
- 111 Оцінюючи наявність будь-якої ознаки того, що збиток від зменшення корисності, визнаний у попередні періоди для активу, іншого ніж гудвіл, більше не існує або зменшився, суб'єкт господарювання має брати до уваги щонайменше такі ознаки:

Зовнішні джерела інформації

- а) є очевидні свідчення того, що вартість активу суттєво збільшилася протягом періоду;
- б) значні зміни зі сприятливим впливом на підприємство сталися протягом періоду або незабаром стануться у технологічному, ринковому, економічному або правовому оточенні, у якому діє суб'єкт господарювання, чи на ринку, для якого призначений актив;
- в) ринкові ставки відсотка або інші ринкові ставки дохідності інвестицій зменшилися протягом періоду, і ймовірно, що таке зменшення вплине на ставку дисконту, застосовану при обчисленні вартості активу при використанні та суттєво збільшить суму очікуваного відшкодування такого активу.

Внутрішні джерела інформації

- г) значні зміни зі сприятливим впливом на суб'єкт господарювання сталися протягом періоду або, як очікується, незабаром стануться в інтенсивності чи способі теперішнього чи очікуваного використання активу. Ці зміни включають витрати, понесені протягом періоду, з метою вдосконалення або підвищення результату діяльності активу чи реструктуризації діяльності, до якої належить актив.
 - г) є свідчення, що можна отримати з внутрішньої звітності, яке вказує, що економічний показник діяльності активу є або буде кращою за очікувану.
- 112 Ознаки потенційного зменшення збитку від зменшення корисності в пункті 111 є переважно дзеркальним відображенням ознак потенційного збитку від зменшення корисності в пункті 12.
- 113 Якщо є ознаки того, що збитку від зменшення корисності, визнаного для іншого, ніж гудвіл, активу, вже немає або він зменшився, це може свідчити про необхідність перегляду та коригування методу амортизації, ліквідаційної вартості активу або строку корисного використання, що залишився, відповідно до МСФЗ, що застосовується до активу, навіть якщо збиток від зменшення корисності не сторнують для цього активу.
- 114 Збиток від зменшення корисності, визнаний для активу, відмінного від гудвілу в попередніх періодах, має сторнуватись, якщо і тільки якщо змінились оцінки, застосовані для визначення суми очікуваного відшкодування активу з моменту визнання останнього збитку від зменшення корисності. Якщо це так, то балансова вартість активу збільшується до суми його очікуваного відшкодування, за винятком випадків, наведених у пункті 117. Таке збільшення є сторнуванням збитку від зменшення корисності.

- 115 Сторнування збитку від зменшення корисності відображає збільшення оціненого експлуатаційного потенціалу активу від використання або продажу, починаючи з дати, коли суб'єкт господарювання востаннє визнав збиток від зменшення корисності для цього активу. Пунктом 130 вимагається, щоб суб'єкт господарювання визначав зміну в оцінках, що спричиняє збільшення оціненого експлуатаційного потенціалу. Приклади змін в оцінках включають:
- а) зміну основи суми очікуваного відшкодування (тобто чи базується сума очікуваного відшкодування на справедливій вартості за вирахуванням витрат на вибуття, чи ж на вартості при використанні);
 - б) зміну суми або визначення часу очікуваних майбутніх грошових потоків чи ставки дисконту, якщо сума очікуваного відшкодування базувалася на вартості при використанні, або
 - в) зміну оцінки компонентів справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття, якщо сума очікуваного відшкодування базувалася на справедливій вартості за вирахуванням витрат на вибуття.
- 116 Вартість активу при використанні може перевищити балансову вартість активу просто тому, що теперішня вартість майбутніх надходжень грошових коштів збільшується з їхнім наближенням. Проте експлуатаційний потенціал активу не збільшився. Отже, збиток від зменшення корисності не сторнується тільки з причин плину часу (іноді це називають «закриттям позиції» дисконту), навіть якщо сума очікуваного відшкодування активу стає більшою його від балансової вартості.

Сторнування збитку від зменшення корисності для окремого активу

- 117 Збільшена балансова вартість іншого, ніж гудвіл, активу внаслідок сторнування збитку від зменшення корисності не має перевищувати балансову вартість (за вирахуванням амортизації), яку б визначили, якби збиток від зменшення корисності не визнали для активу в попередні роки.
- 118 Будь-яке збільшення балансової вартості іншого, ніж гудвіл, активу вище від тієї балансової вартості (за вирахуванням амортизації), яку б визначили, якби збиток від зменшення корисності не визнали для активу в попередні роки, є переоцінкою. Обліковуючи таку переоцінку, суб'єкт господарювання застосовує відповідний для цього активу МСФЗ.
- 119 Сторнування збитку від зменшення корисності для іншого, ніж гудвіл, активу має негайно визнаватись в прибутках чи збитках, якщо актив не відображають за переоціненою сумою згідно з іншим МСФЗ (наприклад, згідно з моделлю переоцінки у МСБО 16). Будь-яке сторнування збитку від зменшення корисності переоціненого активу розглядається як дооцінка згідно з цим іншим МСФЗ.
- 120 Сторнування збитку від зменшення корисності переоціненого активу визнається в іншому сукупному доході і збільшує результат дооцінки для цього активу. Однак, якщо збиток від зменшення корисності того самого переоціненого активу раніше визнано як витрати у прибутку або збитку, сторнування такого збитку від зменшення корисності також визнається в прибутку або збитку тією ж мірою.
- 121 Після визнання сторнування збитку від зменшення корисності, амортизаційні відрахування щодо активу мають коригуватись в подальших періодах для розподілу переглянутої вартості активу мінус його ліквідаційна вартість (якщо вона є) на систематичній основі протягом решти строку його корисного використання, що залишився.

Сторнування збитку від зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти

- 122 Сторнування збитку від зменшення корисності для одиниці, що генерує грошові кошти, розподіляється на активи цієї одиниці (за винятком гудвілу) на пропорційній основі відповідно до сум балансової вартості цих активів. Це збільшення балансової вартості активів одиниці має розглядатись як сторнування збитку від зменшення корисності за окремими активами і визнавати відповідно до пункту 119.

123 Розподіляючи сторнування збитку від зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти, відповідно до пункту 122, не слід збільшувати балансову вартість активу вище нижчої з таких величин:

- а) суми його очікуваного відшкодування (якщо її можна визначити); та
- б) балансової вартості (за вирахуванням амортизації), яку б визначили, якби збиток від зменшення корисності не визнали для активу в попередніх періодах.

Сума сторнування збитку від зменшення корисності, яку інакше розподілили б на актив, має розподілятися на пропорційній основі на інші активи одиниці, за винятком гудвілу.

Сторнування збитку від зменшення корисності для гудвілу

124 Збиток від зменшення корисності, визнаний для гудвілу, не сторнується в наступному періоді.

125 МСБО 38 «Нематеріальні активи» забороняє визнавати внутрішньо генерований гудвіл. Імовірно, що будь-яке збільшення суми очікуваного відшкодування гудвілу в наступних періодах після періодів визнання збитку від зменшення корисності цього гудвілу, є збільшенням внутрішньо генерованого гудвілу, а не сторнуванням збитку від зменшення корисності, визнаного щодо придбаного гудвілу.

Розкриття інформації

126 Для кожного класу активів суб'єкт господарювання розкриває таку інформацію:

- а) суму збитків від зменшення корисності, визнаних у прибутку або збитках протягом періоду, а також статтю (статті) звіту про сукупний дохід, до яких включають ці збитки від зменшення корисності;
- б) суму сторнувань збитків від зменшення корисності, визнаних у прибутку або збитках протягом періоду, а також статтю (статті) звіту про сукупний дохід, у яких ці збитки від зменшення корисності сторнуються;
- в) суму збитків від зменшення корисності переоцінених активів, визнаних в іншому сукупному доході протягом періоду;
- г) суму сторнувань збитків від зменшення корисності переоцінених активів, визнаних в іншому сукупному доході протягом періоду.

127 Клас активів – це група активів, однакових за характером і способом використання в діяльності суб'єкта господарювання.

128 Інформацію, що вимагається пунктом 126, можна подавати разом з іншою інформацією про цей клас активів, яку розкривають. Наприклад, цю інформацію можна включити в узгодження балансової вартості основних засобів на початок і кінець періоду, як цього вимагає МСБО 16.

129 Суб'єкт господарювання, що складає звітність за сегментами відповідно до МСФЗ 8, розкриває таку інформацію щодо кожного сегмента, відображеного у звітності:

- а) суму збитків від зменшення корисності, визнану в прибутку та збитках і в іншому сукупному доході протягом періоду;
- б) суму сторнувань збитків від зменшення корисності, визнану в прибутку та збитках і в іншому сукупному доході протягом періоду.

130 Суб'єкт господарювання розкриває зазначену нижче інформацію за кожним суттєвим збитком від зменшення корисності, що був визнаний або сторнований протягом періоду за кожним окремим активом (включаючи гудвіл) або за кожною одиницею, що генерує грошові кошти:

- а) події та обставини, які спричинили визнання або сторнування збитку від зменшення корисності;
- б) визнану або сторновану суму збитку від зменшення корисності;

- в) для окремого активу:
 - i) характер активу;
 - ii) сегмент, за яким подають звітність і до якого належить актив, якщо суб'єкт господарювання надає звітність за сегментами відповідно до МСФЗ 8;
 - г) для одиниці, що генерує грошові кошти:
 - i) опис одиниці, що генерує грошові кошти (наприклад, чи є вона асортиментом продукції, заводом, видом діяльності, географічним регіоном або ж сегментом, за яким надають звітність згідно з визначенням у МСФЗ 8);
 - ii) суму збитку від зменшення корисності, визнану або сторновану за класом активів і (якщо суб'єкт господарювання відображає у звіті інформацію за сегментами згідно МСФЗ 8) за звітним сегментом;
 - iii) якщо сукупність активів для визначення одиниці, що генерує грошові кошти, змінилася з часу попередньої оцінки суми очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, суб'єкт господарювання описує поточний та попередній спосіб об'єднання активів у сукупності, а також причини зміни способу визначення одиниці, що генерує грошові кошти;
 - г) чи є сума очікуваного відшкодування активу (одиниці, що генерує грошові кошти) справедливою вартістю за вирахуванням витрат на вибуття, чи вартістю при використанні;
 - д) якщо сума очікуваного відшкодування є справедливою вартістю за вирахуванням витрат на вибуття, суб'єкт господарювання розкриває таку інформацію:
 - i) рівень ієрархії справедливої вартості (див. МСФЗ 13), у межах якої оцінка справедливої вартості активу (одиниці, що генерує грошові кошти) класифікується у повному обсязі (без урахування того, чи спостерігаються «витрати на вибуття»);
 - ii) для оцінок справедливої вартості, віднесених до Рівня 2 і Рівня 3 ієрархії справедливої вартості, опис методів оцінки, які використовуються для оцінки справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття. Якщо відбулася зміна в методі оцінки, суб'єкт господарювання розкриває цю зміну та її причину(и); та
 - iii) для оцінок справедливої вартості, віднесених до Рівня 2 і Рівня 3 ієрархії справедливої вартості, кожне ключове припущення, на якому управлінський персонал базує визначення справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття. Ключові припущення – це ті, до яких найбільш чутлива очікувана сума відшкодування активу (одиниці, що генерує грошові кошти). Суб'єкт господарювання також розкриває інформацію про ставку(и) дисконтування, що використовується в поточній оцінці та попередній оцінці, якщо справедливу вартість за вирахуванням витрат на вибуття оцінюють із застосуванням методу поточної вартості.
 - е) якщо сума очікуваного відшкодування є сумою при використанні, то ставку (ставки) дисконту, застосовану у поточній оцінці та у попередній оцінці (якщо вона є) вартості при використанні.
- 131 Суб'єкт господарювання розкриває таку інформацію про сукупні збитки від зменшення корисності і сукупні сторновані суми збитку від зменшення корисності протягом періоду, за який інформація, яка вимагається пунктом 130, не подавалася:
- а) основні класи активів, на які впливають збитки від зменшення корисності і сторнування збитків від зменшення корисності;
 - б) основні події та обставини, які спричинили визнання (сторнування) цих збитків від зменшення корисності.
- 132 Стандарт заохочує суб'єктів господарювання розкривати інформацію про основні припущення, застосовані для визначення суми очікуваного відшкодування активів (одиниць, що генерують грошові кошти) протягом періоду. Однак, пунктом 134 від

суб'єкта господарювання вимагається розкривати інформацію про оцінки, застосовані для визначення суми очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, якщо до балансової вартості такої одиниці включено гудвіл чи нематеріальний актив з невизначеним строком корисного використання.

- 133 Якщо (згідно з пунктом 84) будь-яка частка гудвілу, придбаного в результаті об'єднання бізнесу протягом періоду, не була розподілена на одиницю (групу одиниць), що генерує грошові кошти на кінець звітного періоду, то інформація про таку суму нерозподіленого гудвілу розкривається разом із причинами, які пояснюють, чому ця сума залишається нерозподіленою.

Оцінки, які застосовуються для визначення сум очікуваного відшкодування для одиниць, що генерують грошові кошти і до яких включається гудвіл або нематеріальні активи, строк корисного використання яких не визначений

- 134 Суб'єкт господарювання розкриває інформацію відповідно до вимог пунктів а) – д) за кожною одиницею (групою одиниць), що генерує грошові кошти, для яких сума балансової вартості гудвілу або нематеріальних активів з невизначеним строком корисного використання, розподілених на ці одиниці (групи одиниць), що генерують грошові кошти, є суттєвими порівняно із загальною сумою балансової вартості гудвілу чи нематеріальних активів, строки корисного використання яких не визначені, а саме:

- а) балансову вартість гудвілу, розподіленого на певну одиницю (групу одиниць);
- б) балансову вартість нематеріальних активів з невизначеними строками корисного використання, розподілену на певну одиницю (групу одиниць);
- в) суму очікуваного відшкодування одиниці (або групи одиниць) та основу, на якій була визначена сума очікуваного відшкодування одиниці (групи одиниць) (тобто вартість при використанні або справедлива вартість за вирахування витрат на вибуття);
- г) якщо сума очікуваного відшкодування одиниці (групи одиниць) базується на вартості при використанні:
 - i) навести кожне ключове припущення, на якому управлінський персонал базує прогнози грошових потоків для певного періоду, охопленого останніми бюджетами / прогнозами. Ключовими вважаються ті припущення, до яких сума очікуваного відшкодування одиниці (групи одиниць) є найбільш чутливою;
 - ii) описувати підхід, застосований управлінським персоналом для визначення значення (або значень) для кожного з ключових припущень, незалежно від того, чи відображають ці значення попередній досвід, чи відповідають зовнішнім джерелам інформації; якщо це не так, тоді слід пояснити, як і чому визначені значення відрізняються від попереднього досвіду або ж від зовнішніх джерел інформації;
 - iii) зазначити період, на який управлінський персонал спрогнозував грошові потоки на основі фінансових бюджетів / прогнозів, що були схвалені управлінським персоналом та, якщо для одиниць (груп одиниць), що генерують грошові кошти, застосовується період, який перевищує п'ять років, то надається пояснення, чому такий довший період є виправданим;
 - iv) наводити темпи зростання, використані для екстраполяції прогнозних оцінок грошових потоків для періодів, що виходять за межі останніх фінансових бюджетів / прогнозів, а також обґрунтування, яке пояснює застосування будь-якого темпу зростання, який перевищує середні показники росту для продуктів, галузей, країни (країн), у яких функціонує суб'єкт господарювання, або ринків, до яких належить одиниця (група одиниць);
 - v) наводити ставку (ставки) дисконту, застосовану для підготовки прогнозу

грошових потоків;

г) метод (методи), застосований для оцінки справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття, якщо сума очікуваного відшкодування одиниці (групи одиниць) базується на справедливій вартості за вирахуванням витрат на вибуття. Від суб'єкта господарювання не вимагається надавати розкриття інформації, яка вимагається МСФЗ 13. Якщо справедлива вартість за вирахуванням витрат на вибуття не оцінюється із застосуванням ціни котирування на ідентичну одиницю (групу одиниць), то суб'єкт господарювання має розкривати таку інформацію:

- i) кожне ключове припущення, на якому управлінський персонал базує своє визначення справедливої вартості за вирахуванням витрат на вибуття. Ключовими вважаються ті припущення, до яких сума очікуваного відшкодування одиниці (групи одиниць) є найбільш чутливою;
- ii) опис підходу, застосованого управлінським персоналом для визначення значення (значень) для кожного з ключових припущень незалежно від того, чи відображають ці значення попередній досвід або ж (якщо доречно) відповідають зовнішнім джерелам інформації; якщо це не так, то слід пояснити, як і чому визначені значення відрізняються від попереднього досвіду або ж від зовнішніх джерел інформації;
- iiA) рівень ієрархії справедливої вартості (див. МСФЗ 13), до якого належить оцінка справедливої вартості повністю (без зазначення того, наскільки доступною є інформація про «вартість вибуття»);
- iiB) якщо сталася зміна методу оцінки – таку зміну та її причину (причини).

Якщо справедливу вартість мінус витрати на вибуття визначено з використанням прогнозів дисконтованих грошових потоків, то суб'єкт господарювання має розкривати таку інформацію:

- iii) період, на який управлінський персонал спрогнозував грошові потоки;
 - iv) темпи зростання, використані для екстраполяції прогнозів грошових потоків;
 - v) ставка (ставки) дисконту, застосована у прогнозах грошових потоків.
- д) якщо внаслідок обґрунтовано можливої зміни ключового припущення, на підставі якого управлінський персонал будував своє визначення суми очікуваного відшкодування одиниці(групи одиниць), сума балансової вартості одиниці (групи одиниць) перевищить суму її очікуваного відшкодування, то розкривається:
- i) сума, на яку сума очікуваного відшкодування одиниці (групи одиниць) перевищує її балансову вартість;
 - ii) значення, визначені для цього ключового припущення;
 - iii) сума, на яку повинно змінитися значення, визначене для цього ключового припущення(після врахування всіх аспектів подальшого впливу цієї зміни на всі інші змінні показники, що використовуються для оцінки суми очікуваного відшкодування), аби розмір суми очікуваного відшкодування одиниці (групи одиниць) дорівнював її балансовій вартості.

135 Якщо деякі або всі суми балансової вартості гудвілу або нематеріальних активів з невизначеним строком корисного використання розподіляються на декілька одиниць (груп одиниць), що генерують грошові кошти, і кожна така сума, розподілена в такий спосіб на кожен одиницю (групу одиниць), є незначною порівняно із загальною сумою балансової вартості гудвілу чи нематеріальних активів, строк корисного використання яких не визначений, то цей факт розкривається разом із сукупною сумою балансової вартості гудвілу або нематеріальних активів з невизначеним строком корисного використання, розподілених на ці одиниці (групи одиниць). Крім того, якщо суми очікуваного відшкодування будь-якої з цих одиниць (груп одиниць) базуються на таких самих

ключових припущеннях, а також суми балансової вартості гудвілу або нематеріальних активів з невизначеним строком корисного використання, розподілених на ці одиниці (групи одиниць), є суттєвими порівняно із загальною сумою балансової вартості гудвілу чи нематеріальних активів, строк корисного використання яких не визначений, то суб'єкт господарювання розкриває цей факт разом з такою інформацією:

- а) сукупна балансова вартість гудвілу, розподіленого на такі одиниці (групи одиниць);
 - б) сукупна сума нематеріальних активів, строк корисного використання яких не визначений, що розподілені на ці одиниці (групи одиниць);
 - в) опис ключових припущень (припущення);
 - г) опис підходу, застосованого управлінським персоналом для визначення значення (значень) для кожного з ключових припущень, незалежно від того, чи відображають ці значення попередній досвід, чи (якщо доречно) відповідають зовнішнім джерелам інформації; якщо це не так, тоді слід пояснити, чому та як визначені значення відрізняються від попереднього досвіду або ж від зовнішніх джерел інформації;
 - г) якщо в результаті прийнятних можливих змін у ключових припущеннях сукупна сума балансової вартості одиниць (груп одиниць) перевищує сукупну суму її очікуваного відшкодування, то розкривається:
 - і) сума, на яку сукупна сума очікуваного відшкодування одиниць (груп одиниць) перевищує сукупну суму їх балансової вартості;
 - ii) значення, визначені для цього ключового припущення (ключових припущень);
 - iii) сума, на яку повинне змінитись значення, визначене для цього ключового припущення (ключових припущень), після врахування всіх аспектів впливу цієї зміни за всіма іншими змінними показниками, що їх використовують для оцінки суми очікуваного відшкодування, щоб сукупна сума очікуваного відшкодування одиниць (груп одиниць) дорівнювала сукупній сумі їх балансової вартості.
- 136 Останні деталізовані обчислення, зроблені у попередньому періоді, суми очікуваного відшкодування одиниці (групи одиниць), що генерують грошові кошти, можна переносити на майбутні періоди (згідно з пунктами 24 і 99) і застосовувати для перевірки зменшення корисності цієї одиниці (групи одиниць) у поточному періоді, якщо дотримано визначених умов. У такому випадку інформація стосовно цієї одиниці (групи одиниць), що включається до розкриття інформації згідно з вимогами пунктів 134 і 135, відноситься до обчислення суми очікуваного відшкодування на основі інформації, перенесеної на майбутній період.
- 137 Ілюстративний приклад 9 демонструє розкриття інформації, що вимагаються пунктами 134 і 135.

Положення перехідного періоду і дата набрання чинності

- 138 [Вилучено]
- 139 Суб'єкт господарювання застосовує цей Стандарт для:
- а) гудвілу і нематеріальних активів, придбаних у результаті об'єднання бізнесу, для яких датою угоди є 31 березня 2004 р. або пізніше; та
 - б) усіх інших активів у подальшому після початку першого річного періоду, що розпочинається 31 березня 2004 р., або пізніше.
- 140 Суб'єктам господарювання, на яких поширюються положення пункту 139, рекомендується застосовувати вимоги цього Стандарту до дати набрання чинності, визначеної в пункті 139. Однак, якщо суб'єкт господарювання застосовує цей Стандарт до зазначених дат набрання чинності, він одночасно також застосовує МСФЗ 3 і МСБО 38 (у переглянутій версії 2004р.).

- 140А МСБО 1 «Подання фінансової звітності» (переглянутим у 2007 р.) внесено зміни до термінології, що використовується у всіх МСФЗ. Крім того, запроваджено зміни до пунктів 61, 120, 126 та 129. Суб'єкт господарювання має застосовувати ці зміни для річних періодів, що починаються 1 січня 2009 р., або пізніше. Якщо суб'єкт господарювання застосовує МСБО 1 (переглянутий у 2007 р.) для періоду, що починається раніше, він також застосовує зазначені зміни і до цього періоду.³
- 140Б МСФЗ 3 (переглянутим у 2008 р.) внесено зміни до пунктів 65, 81, 85 та 139; та вилучено пункти 91–95 і 138 та додано Додаток В. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни для річних періодів, що починаються 1 липня 2009 р., або пізніше. Якщо суб'єкт господарювання застосовує МСФЗ 3 (переглянутий у 2008 р.) для періоду, що починається раніше, він має також застосовувати зазначені зміни і до цього періоду.
- 140В Пункт 134 (г) було змінено документом «Удосконалення МСФЗ», випущеним у травні 2008 р. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни для річних періодів, що починаються 1 січня 2009 р., або пізніше. Більш раннє застосування дозволяється. Якщо суб'єкт господарювання застосовує ці зміни для періоду, що починається раніше, він розкриває цей факт.
- 140Г Документом «Собівартість інвестицій у дочірнє, спільно контрольоване або асоційоване підприємство» (зміни до МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» та до МСБО 27), випущеним у травні 2008 р., додано пункт 12(є). Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни для майбутніх річних періодів, що починаються 1 січня 2009 р., або пізніше. Більш раннє застосування дозволяється. Якщо суб'єкт господарювання застосовує відповідні зміни у пунктах 4 та 38А МСБО 27 для періоду, що починається раніше, він одночасно застосовує зміни, що містяться у пункті 12(є).
- 140Г Документом «Удосконалення МСФЗ», випущеним у квітні 2009 р., змінено пункт 80(б). Суб'єкт господарювання застосовує цю зміну перспективно для річних періодів, що починаються 1 січня 2010 р. або пізніше. Більш раннє застосування дозволяється. Якщо суб'єкт господарювання застосовує цю зміну для періоду до зазначеної дати, він розкриває цей факт.
- 140Д [Вилучено]
- 140Е [Вилучено]
- 140Є МСФЗ 10 та МСФЗ 11, випущеними у травні 2011 р., змінено пункт 4, заголовок перед пунктом 12(є) та пункт 12(є). Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 10 та МСФЗ 11.
- 140Ж МСФЗ 13, випущеним у травні 2011 р., змінено пункти 5, 6, 12, 20, 28, 78, 105, 11, 130 та 134, вилучено пункти 25–27 та додано пункт 53А. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, якщо він застосовує МСФЗ 13.
- 140З У травні 2013 року пункти 130 і 134 і заголовок над пунктом 138 були змінені. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни ретроспективно для річних періодів, що починаються 1 січня 2014 року або після цієї дати. Більш раннє застосування дозволяється. Суб'єкт господарювання не повинен застосовувати ці зміни в періодах (включаючи порівняльні періоди), у яких він також не застосовує МСФЗ 13.
- 140И [Вилучено]
- 140І МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», випущеним у травні 2014 року, змінено пункт 2. Суб'єкт господарювання застосовує цю зміну, якщо він застосовує МСФЗ 15.
- 140Ї Стандартом МСФЗ 9, випущеним у липні 2014 року, внесено зміни в пункти 2, 4 й 5, і вилучено пункти 140Д, 140Е та 140И. Суб'єкт господарювання застосовує зазначені зміни при застосуванні ним МСФЗ 9.
- 140Й МСФЗ 17, випущеним у травні 2017 року, внесено зміни до пункту 2. Змінами до МСФЗ 17, випущеними у червні 2020 року, додатково змінено пункт 2. Суб'єкт господарювання застосовує ці зміни, коли він застосовує МСФЗ 17.

³ У квітні 2024 року РМСБО випустила МСФЗ 18 «Подання та розкриття інформації у фінансовій звітності» й перенесла ці вимоги з МСБО 1 «Подання фінансової звітності» в МСФЗ 18.

Вилучення МСБО 36 (випущеного у 1998 р.)

- 141 Цим Стандартом замінено МСБО 36 «Зменшення корисності активів» (випущеним у 1998 р.).

Додаток А

Застосування методу на основі теперішньої вартості для оцінки вартості при використанні

Цей додаток є невіддільною складовою цього Стандарту. Він надає керівництво щодо використання методів на основі теперішньої вартості для оцінки вартості при використанні. Хоча в цьому керівництві застосовується термін «актив», він однаковою мірою стосується і групи активів, які утворюють одиницю, що генерує грошові кошти.

Складові оцінки теперішньої вартості

- A1 Далі наводимо перелік елементів, які, взяті разом, відображають економічні відмінності між активами:
- a) оцінка майбутніх грошових потоків або у більш складних випадках, низки майбутніх грошових потоків, що їх суб'єкт господарювання очікує отримати від активу;
 - б) очікування щодо можливих відхилень цих потоків грошових коштів за сумою або у часі;
 - в) часова вартість грошей, яка представлена поточною безризиковою ринковою ставкою відсотка;
 - г) ціна за прийняття ризику, притаманного цьому активу;
 - г) інші чинники, які іноді неможливо визначити (такі як неліквідність), які учасники ринку відображають у визначенні вартості майбутніх грошових потоків, що їх суб'єкт господарювання очікує отримати від цих активів.
- A2 Цей додаток вирізняє два підходи до обчислення теперішньої вартості, кожен з яких, залежно від обставин, можна застосовувати для оцінки вартості активу при використанні. Згідно з «традиційним» підходом, ставка дисконту включає коригування відповідно до чинників б)-г), наведених у пункті А1. Згідно з підходом на основі «очікуваного потоку грошових коштів», для обчислення скоригованого за ризиками очікуваного потоку грошових коштів треба зробити коригування, спричинені чинниками б), г) та г). Незалежно від підходу, який обирає суб'єкт господарювання для відображення очікувань щодо можливих відхилень грошових потоків у сумі чи часі, результат має відображати очікувану теперішню вартість майбутніх потоків грошових коштів, тобто середньозважений показник за всіма можливими результатами.

Загальні принципи

- A3 Методи, які застосовують для оцінювання майбутнього руху грошових коштів та ставок відсотка, для різних ситуацій різні залежно від обставин, у яких перебуває актив, що розглядається. Однак при застосуванні будь-якого методу на основі теперішньої вартості для оцінювання активів керуються певними загальними принципами, а саме:
- a) ставка відсотка, яка застосовується для дисконтування потоків грошових коштів, має відображати припущення, що відповідають припущенням, притаманним оцінюваним потокам грошових коштів. Інакше вплив деяких припущень обчислюватиметься двічі або ігноруватиметься. Наприклад, ставка дисконту розміром 12 відсотків може застосовуватися до визначеного контрактом потоку грошових коштів за наданою позицією. Ця ставка відображає очікування щодо майбутнього невиконання зобов'язань (дефолту) за позиками з певними характеристиками. Ця сама ставка розміром 12 відсотків не застосовується для дисконтування очікуваного потоку грошових коштів, оскільки ці потоки грошових коштів уже відображають припущення щодо майбутнього невиконання зобов'язань (дефолту);
 - б) визначені за оцінками потоки грошових коштів та ставки дисконту мають бути вільними від упереджень і від чинників, не пов'язаних з активом, який розглядається. Наприклад, навмисне зниження оцінки чистого грошового потоку для збільшення очевидної майбутньої прибутковості активу призводить до упередженої оцінки;
 - в) визначені за оцінками потоки грошових коштів або ставки дисконту повинні швидше відображати діапазон можливих результатів, аніж одну єдину найбільш імовірну максимальну чи мінімальну можливу суму.

Традиційний та очікуваний підходи до теперішньої вартості на основі потоку грошових коштів

Традиційний підхід

- A4 Застосування в обліку теперішньої вартості традиційно базувалося на використанні єдиної низки визначених за оцінками грошових потоків і єдиної ставки дисконту, яка часто визначалася як «ставка, що відповідає певному ризику». По суті, традиційний підхід базується на припущенні, що застосування єдиної ставки дисконту може охоплювати всі очікування щодо майбутніх потоків грошових коштів і відповідну надбавку за ризик. Отже, традиційний підхід зосереджується головним чином на виборі ставки дисконту.
- A5 За певних обставин (зокрема, коли на ринку є порівнювані активи) традиційний підхід є відносно легким у використанні. Для активів, рух грошових коштів за якими визначається умовами контракту, він відповідає підходам учасників ринку до опису активів, як це відбувається у випадку «12 відсоткових облігацій».
- A6 Однак такий традиційний підхід може не забезпечувати належного вирішення певних проблем складної оцінки, таких як оцінка нефінансових активів, для яких не існує ринку, або порівнюваних активів. Належний пошук «ставки, що відповідає певному ризику», вимагає аналізу щонайменше двох статей: активу, що існує на ринку і має ставку, яку можна спостерігати, й оцінюваного активу. Належна ставка дисконту для оцінюваних грошових потоків повинна виходити зі ставки відсотка, що спостерігається за цим іншим активом. Щоб зробити такий висновок, характеристики грошових потоків цього іншого активу мають бути подібними до характеристик грошових потоків оцінюваного активу. Отже, у процесі оцінювання потрібно:
- визначити низку грошових потоків, які будуть дисконтовані;
 - визначити інший подібний актив, який є на ринку і має подібні характеристики грошових потоків;
 - порівняти сукупності грошових потоків для цих двох активів, аби переконатися у їх подібності (наприклад, пересвідчитися, що обидві сукупності грошових потоків є визначеними відповідно до умов договору, або ж з'ясувати, що одна сукупність потоків грошових коштів визначена умовами договору, а інша визначена на основі оцінок);
 - визначити, чи існує в одному із цих активів елемент, якого немає в іншому (наприклад, чи є один з них менш ліквідним, аніж інший); та
 - оцінити ймовірність однакової поведінки обох сукупностей потоків грошових коштів (або, навпаки, однакових відхилень) економічних умовах, що змінюються.

Підхід на основі очікуваних грошових потоків

- A7 Підхід на основі очікуваних грошових потоків у деяких ситуаціях є більш ефективним інструментом оцінки порівняно з традиційним підходом. При проведенні оцінювання, підхід на основі очікуваних грошових потоків ураховує всі очікування щодо можливих грошових потоків, а не той єдиний потік, який вважається найбільш імовірним. Наприклад, потік грошових коштів може становити 100 ОВ, 200 ОВ або 300 ОВ з імовірністю у 10 відсотків, 60 відсотків і 30 відсотків відповідно. Очікуваний потік грошових коштів становить 220 ОВ. Отже, підхід на основі очікуваних грошових потоків відрізняється від традиційного підходу тим, що він зосереджений на безпосередньому аналізі потоків грошових коштів, які розглядаються, і на чіткішому викладі припущень, застосованих у процесі оцінювання.
- A8 Якщо немає визначеності щодо часу грошових потоків, то підхід на основі очікуваних потоків грошових коштів дозволяє застосовувати метод на основі теперішньої вартості. Наприклад, потік грошових коштів розміром 1000 ОВ може бути отриманий через рік, через два чи три роки з імовірністю 10 відсотків, 60 відсотків і 30 відсотків відповідно. Наведений нижче приклад демонструє обчислення очікуваної теперішньої вартості в цій ситуації.

Теперішня вартість розміром 1000 ОВ через рік заставкою 5%	952,38 ОВ	
Імовірність	<u>10,00%</u>	95,24 ОВ
Теперішня вартість розміром 1000 ОВ через 2 роки за ставкою 5,25%	902,73 ОВ	
Імовірність	<u>60,00%</u>	541,64 ОВ
Теперішня вартість розміром 1000 ОВ через 3 роки за ставкою 5,50%	851,61 ОВ	
Імовірність	<u>30,00%</u>	255,48 ОВ
Очікувана теперішня вартість		<u>892,36 ОВ</u>

- A9 Очікувана теперішня вартість розміром 892,36 ОВ відрізняється від традиційного поняття найкращої оцінки розміром 902,73 ОВ (60 відсотків імовірності). Традиційне обчислення значення теперішньої вартості, застосоване для цього прикладу, вимагає прийняття рішення про те, який з можливих варіантів часу грошових потоків використати, а це, відповідно, не відображатиме ймовірності інших варіантів часу грошових потоків. Це відбувається тому, що ставка дисконту, яка застосовується в традиційному обчисленні теперішньої вартості, не може відображати невизначеностей у часі.
- A10 Використання ймовірностей є суттєвим елементом підходу до очікуваних грошових потоків. Дехто сумнівається, що використання ймовірностей для значною мірою суб'єктивних оцінювань може забезпечити більшу точність. Однак належне застосування традиційного методу (як описано у пункті А6) вимагає таких самих оцінок і суб'єктивності, не забезпечуючи такої прозорості підходу в обчисленні, як підхід очікуваних грошових потоків.
- A11 Різні підходи до визначення оцінки, які існують у сучасній практиці, неформально вже включають елементи очікуваних грошових потоків. Крім того, бухгалтери часто стикаються з необхідністю оцінити актив, користуючись обмеженою інформацією щодо ймовірності можливих грошових потоків. Наприклад, бухгалтер може зіткнутися з такими ситуаціями:
- оцінена сума знаходиться десь у межах між 50 ОВ і 250 ОВ, але жодна із сум у цьому діапазоні не є більш імовірною, ніж будь-яка інша сума. Виходячи з цієї обмеженої інформації, очікуваний оцінений потік грошових коштів становить 150 ОВ $[(50 + 250)/2]$;
 - оцінена сума перебуває десь у межах між 50 ОВ і 250 ОВ, а найбільш імовірною сумою є 100 ОВ. Однак імовірність, притаманна кожній сумі, невідома. Виходячи з цієї обмеженої інформації, очікуваний оцінений потік грошових коштів становить 133,33 ОВ $[(50 + 100 + 250)/3]$;
 - оцінена сума становить 50 ОВ (10 відсотків імовірності), 250 ОВ (30 відсотків імовірності) або 100 ОВ (60 відсотків імовірності). Виходячи з цієї обмеженої інформації, очікуваний оцінений грошовий потік становить 140 ОВ $[(50 \times 0.10) + (250 \times 0.30) + (100 \times 0.60)]$.
- У кожному з наведених випадків визначений на основі оцінок очікуваний грошовий потік, очевидно, може забезпечити кращу оцінку вартості при використанні, ніж її окремо взятий мінімальний, найбільш імовірний чи максимальний розмір.
- A12 На застосування підходу на основі очікуваного потоку грошових коштів діє обмеження, пов'язане з витратами і вигодами. У деяких випадках суб'єкт господарювання може мати доступ до великого обсягу даних і може бути здатним розробити багато сценаріїв щодо руху грошових коштів. В інших випадках суб'єкт господарювання без суттєвих витрат може мати можливість визначити лише не більш ніж загальні твердження щодо зміни грошових потоків. Суб'єкту господарювання треба знайти баланс між витратами, необхідними для отримання додаткової інформації, і додатковою достовірністю, яку ця інформація забезпечить для оцінки.
- A13 Дехто стверджує, що підходи на основі очікуваного потоку грошових коштів непридатні для вимірювання окремого елемента або елемента з обмеженою кількістю можливих результатів.

Вони пропонують приклад активу з двома можливими результатами: 90-відсоткова ймовірність того, що грошовий потік становитиме 10 ОВ, і 10-відсоткова ймовірність того, що грошовий потік становитиме 1000 ОВ. Вони відзначають, що очікуваний грошовий потік у цьому прикладі становить 109 ОВ, і критикують цей результат як такий, що не представляє жодної з сум, які в кінцевому підсумку можуть бути сплачені.

- A14 Твердження, подібне до наведеного, власне, і лежить в основі цієї незгоди. Якщо мета полягає у накопиченні витрат, що будуть понесені, очікувані грошові потоки можуть не забезпечити репрезентативну достовірну оцінку очікуваних витрат. Однак цей Стандарт стосується оцінки суми очікуваного відшкодування активу. Сума очікуваного відшкодування активу у цьому прикладі, ймовірно, не складе 10 ОВ, навіть якщо це найімовірніший грошовий потік. Це пояснюється тим, що оцінка 10 ОВ не включає невизначеність грошового потоку до оцінки активу. Натомість невизначений грошовий потік подається так, ніби це певний грошовий потік. Жоден раціональний суб'єкт господарювання не продасть актив з такими характеристиками за 10 ОВ.

Ставка дисконту

- A15 Незалежно від підходу, який суб'єкт господарювання обирає для оцінки вартості активу при використанні, ставки відсотка, які застосовуються для дисконтування грошових потоків, не повинні відображати ризики, на які вже були скориговані, визначені на основі оцінок, грошові потоки. Інакше це призведе до подвійного врахування деяких припущень.
- A16 Якщо безпосередніх ставок для конкретного активу на ринку немає, суб'єкт господарювання використовує сурогатні ставки для оцінки ставки дисконту. Мета полягає в оцінюванні (наскільки це можливо) ринкових оцінок:
- вартості грошей у часі для періодів до завершення строку корисного використання активу; та
 - чинників б), г) та г), описаних у пункті А1, тією мірою, якою ці чинники не призвели до необхідності коригування при визначенні оцінки грошових потоків.
- A17 Як відправну точку для такого оцінювання суб'єкт господарювання може врахувати такі ставки:
- середньозважена вартість капіталу суб'єкта господарювання, визначена за таким методом, як, наприклад, "моделі визначення вартості фінансових активів";
 - ставка додаткових запозичень суб'єкта господарювання;
 - інші ринкові ставки запозичення.
- A18 Однак ці ставки мають бути скориговані на:
- відображення способу, яким ринок оцінив би специфічні ризики, пов'язані з оцінюваними грошовими потоками від активу;
 - вилучення ризиків, які не пов'язані з грошовими потоками від активу, визначеними згідно з оцінками, або за якими грошові потоки, визначені згідно з оцінками, були скориговані.

Також враховуються такі ризики, як ризик країни, валютний та ціновий ризики.

- A19 Ставка дисконту не залежить від структури капіталу суб'єкта господарювання і від того, як суб'єкт господарювання фінансував придбання активу, оскільки майбутні грошові потоки, які очікуються в результаті придбання активу, не залежать від того, як фінансувалося його придбання.
- A20 Пунктом 55 вимагається застосовувати ставку дисконту до оподаткування. Таким чином, якщо за основу оцінки ставки дисконту береться сума після оподаткування, то ця основа вимагає коригування для відображення ставки до оподаткування.
- A21 Суб'єкт господарювання, як правило, використовує єдину ставку дисконту для оцінки вартості активу при використанні. Однак для різних майбутніх періодів суб'єкт господарювання використовує окремі ставки дисконту, якщо вартість при використанні чутлива до різниці в ризиках, яка існує в різних періодах, або ж до строкової структури ставок відсотку.

Додаток В

Перевірка зменшення корисності одиниць, що генерують грошові кошти і до яких належать гудвіл і частки участі, що не забезпечують контролю

Цей додаток є невіддільною складовою цього Стандарту.

- B1** Згідно з МСФЗ 3 (переглянутим у 2008 р.), покупець здійснює оцінку і визнання гудвілу на дату придбання як перевищення суми а) над сумою б) як зазначено нижче:
- а) сукупність сум:
 - (i) наданої компенсації, оцінка якої здійснена згідно МСФЗ 3, яка зазвичай вимагає використовувати справедливую вартість на дату придбання;
 - (ii) будь-якої частки участі, що не забезпечує контролю, в придбаному суб'єкті господарювання, оцінка якої здійснена згідно МСФЗ 3;
 - (iii) справедливої вартості на дату придбання частки власного капіталу, яка раніше належала покупцеві в придбаному суб'єкті господарювання, при поетапному об'єднанні бізнесу.
 - б) чиста сума придбаних активів, які можна ідентифікувати, і прийнятих зобов'язань на дату придбання, оцінка яких здійснена згідно МСФЗ 3.

Розподіл гудвілу

- B2** Пунктом 80 цього Стандарту вимагається розподіляти гудвіл, придбаний в результаті об'єднання бізнесу, на кожен одиницю (одиниці), що генерує грошові кошти, або ж на групи одиниць, що генерують грошові кошти, покупця, який, як очікується, отримає вигоди від синергії в результаті такого об'єднання бізнесу незалежно від того, чи відносяться до цих одиниць чи груп одиниць інші активи або зобов'язання придбаного суб'єкта господарювання. Деякі синергії в результаті об'єднання бізнесу можуть розподілятися на одиницю, що генерує грошові кошти, в якій частка участі, що не забезпечує контролю, не має частки участі.

Перевірка зменшення корисності

- B3** Перевірка зменшення корисності полягає у порівнянні суми очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, з балансовою вартістю цієї одиниці, що генерує грошові кошти.
- B4** Якщо суб'єкт господарювання здійснює оцінку часток участі, що не забезпечують контролю, не за справедливою вартістю, а оцінює її як власну пропорційну частку в чистих активах дочірнього підприємства, які можна ідентифікувати на дату придбання, він включає в суму очікуваного відшкодування відповідної одиниці, що генерує грошові кошти, гудвіл, який відноситься до часток участі, що не забезпечують контролю, але в консолідованій фінансовій звітності материнської компанії не визнається. В результаті суб'єкт господарювання збільшує балансову вартість розподіленого на одиницю гудвілу і включає до неї гудвіл, розподілений на частки участі, що не забезпечують контролю. Після цього таку скориговану балансову вартість порівнюють із сумою очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, і визначають, чи зменшилася її корисність.

Розподіл збитку від зменшення корисності

- B5** Пунктом 104 вимагається розподіляти будь-який визначений збиток від зменшення корисності спочатку для зменшення балансової вартості гудвілу, розподіленого на одиницю, (що генерує грошові кошти), а потім на інші активи одиниці пропорційно балансовій вартості кожного активу в цій одиниці.
- B6** Якщо дочірнє підприємство, або його частина, з часткою участі, що не забезпечує контролю, являє собою одиницю, що генерує грошові кошти, збитки від зменшення корисності розподіляються між материнською компанією і часткою участі, що не забезпечує контролю, на тій самій основі, яка використовується для розподілу прибутків або збитків.

- В7 Якщо дочірнє підприємство, або його частина, з часткою участі, що не забезпечує контролю, належить до більшої за розміром одиниці, що генерує грошові кошти, збитки від зменшення корисності гудвілу розподіляються між тими складовими цієї одиниці, що генерує грошові кошти, які містять частку участі, що не забезпечує контролю, і тими що її не мають. Збитки від зменшення корисності розподіляється на складові одиниці, що генерує грошові кошти, на основі таких показників:
- а) відносні значення балансової вартості гудвілу складових одиниці до зменшення їхньої корисності в межах зменшення корисності гудвілу, який належить до одиниці, що генерує грошові кошти;
 - б) відносні значення балансової вартості чистих ідентифікованих активів в складових одиниці до зменшення їхньої корисності відповідно до зменшення корисності, що відноситься до ідентифікованих активів в одиниці, що генерує грошові кошти. Будь-яке таке зменшення корисності пропорційно розподіляється на активи складових кожної одиниці відповідно до балансової вартості кожного активу в певній складовій.
- В тих складових, які містять частку участі, що не забезпечує контролю, збиток від зменшення корисності розподіляється між материнською компанією і часткою участі, що не забезпечує контролю, на тій самій основі, що застосовується для розподілу прибутку або збитків.
- В8 Якщо збиток від зменшення корисності, розподілений на частку участі, що не забезпечує контролю, відноситься до гудвілу, який не визнається у консолідованій фінансовій звітності материнського підприємства (див. пункт В4), такий збиток від зменшення корисності не визнається як збиток від зменшення корисності гудвілу. В таких випадках збитком від зменшення корисності гудвілу визнається тільки збиток від зменшення корисності пов'язаний з гудвілом, що розподілений на материнську компанію.
- В9 Ілюстративний приклад 7 демонструє перевірку зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти, до якої належить гудвіл і яка не знаходиться у повній власності.

Повідомлення про Авторське право та Торговельні марки

Copyright © IFRS® Foundation

МСБО 36 « Зменшення корисності активів», містить авторський матеріал Фонду МСФЗ (IFRS® Foundation), щодо якого усі права захищені. Ця публікація перекладена та видана Міністерством фінансів України з дозволу Фонду МСФЗ. Авторське право на цей переклад українською мовою належить Фонду МСФЗ. Дозвіл на відтворення або розповсюдження третім особам не надається. Для повного доступу до Стандартів МСФЗ та роботи Фонду МСФЗ, будь ласка, відвідайте <http://ifrs.org>.

Відмова від відповідальності: Рада міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, Рада міжнародних стандартів сталого розвитку, Фонд МСФЗ, автори та видавці не несуть відповідальності за будь-які збитки, спричинені діями або бездіяльністю на основі матеріалів цієї публікації, незалежно від того, чи були такі збитки спричинені недбалістю або іншим чином.

Фонд має торговельні марки, зареєстровані по всьому світу (**Торговельні марки**), включно з 'IAS®', 'IASB®', 'ISSB®', 'IFRIC®', 'IFRS®', the IFRS® logo, 'IFRS for SMEs®', IFRS for SMEs® logo, the 'Hexagon Device', 'International Accounting Standards®', 'International Financial Reporting Standards®', 'NIIF®' та 'SIC®'. Більш детальну інформацію про Знаки Фонду можна отримати у Ліцензіара за запитом.